

TEMA

Tryk it-start

Projekt lærer unge at trives

► SIDE 14

+

Populært:
Derfor er
Python elsket

► SIDE 24

PROSA

Data-forurening:

Amazons 102 planlagte datacentre
I Virginia vil bruge mere energi end
storbyen Seattle

FOTO: GENERERET MED MIDJOURNEY

14

Psykologisk tryghed i jobbet

Trygt. Unge under 35 år oplever historisk stor mistrivsel. Det viser de seneste tal fra Sundhedsstyrelsen. Det kan også smitte af på deres oplevelse af arbejdspladser, og deres deltagelse i teams. Projekt Tryg it-start har haft 5 it-virksomheder med til improvisationsøvelser og træning. Det har gavnet trivlsen og hjulpet med den psykologiske tryghed. Læs hvordan.

Prosabladet, Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V, telefon 33 36 41 41
[prosa.bladet@prosa.dk]

Redaktion:

Ansvarshavende redaktør Nicolai Scharling.
Korrektur: Lene Jensen.

Udkommer næste gang: 6. november.

Deadline for debatindlæg: 17. oktober.

Redaktionsudvalg:

Christian A. Christensen (formand),
Peter Ussing, Dorte Hoffmann, Erik Dahl
Klausen, Mikkel Jørgensen og Aleksander B.
Bierbaum. [redaktionsudvalg@lister.prosa.dk]

Design og grafisk produktion:

vahle+nikolaisen

Forsidefoto:

Genereret med
Midjourney

< FUNFACTS >

175 MIA.

parametre gør ChatGpt til en af verdens største AI-modeller.

900.000

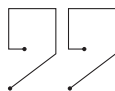
danskere har downloadet en energibesparende app fra Andel Energi

FOKUS

Diversitet i tech

Forskel ReDi School har med over 480 studerende optaget rekordmange elever i år. Non-profit organisationen uddanner udenlandske kvinder - flygtninge og indvandrere - til job i it-branchen. 62 procent af eleverne er i arbejde eller praktik efter endt uddannelse. En stor succes, som er bygget på tætte partnerskaber med virksomheder, og en hær af frivillige it-professionelle til at undervise og være mentorer.

I Indien sendte jeg bare et cv, her er det nødvendigt at netværke.

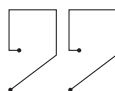
– Poornima, Indien, elev på ReDi School

FOTO: JAKOB BØSERUP

18

- 04 Bedre barsel**
Fædre kan let blive taberne, når der skal tages barsel, som reglerne ser ud nu.
- 06 Kinesiske regler for smartphones**
Børn under otte år får 40 minutter om dagen, mens børn mellem otte og 15 år får en time.
- 10 Menneskerettigheder**
Big AI Tech vil disrupte menneskeheden.
- 28 Ekspertens status**
Truslerne står i kø, når det handler om it-sikkerhed.
- 32 48-timers reglen**
Hvad har du krav på, hvis du arbejder for meget?

Det burde være forbudt at arbejde for at bygge AGI

– Pernille Tranberg, Medstifter af DataEthics

10

Reglerne for barsel til fædre er ikke gode nok

Den nye barselslov, der giver 11 ugers øremærket barsel til hver af forældrene, trådte i kraft 2. august 2022. Her cirka et år efter er der begyndt at komme indikationer på, at den anden forælder måske ikke fuldt ud udnytter den barsel, som er øremærket. Hvis det forholder sig sådan, er det ærgerligt, men hvad er grunden?

Jeg tog kun to ugers barsel, og ja, det var mest af alt en økonomisk beslutning. Ligesom alle andre unge familier var der rigeligt at bruge pengene på, min kære viv fik løn under barsel, og jeg måtte, hvis jeg havde taget mere barsel, tage til takke med barselsdagpengesatsen.

Fortryder jeg. JA, når jeg hører de unge fædre/medmødre fortælle, hvordan barslen bare har været "den bedste tid i deres liv". Jeg kunne godt tænke mig at have haft den oplevelse med.

Hvis andre familier tager samme beslutning, og det er vi sikker på, at nogle gør, så må vi da sørge for at økonomien følger med og forbedres. I PROSA så vi allerede problemet, før loven kom, og har nogle konkrete forslag til at sikre, at de unge familier bedre kan tage de rigtige valg.

Alle arbejdsgivere betaler til en barselsfond, enten gennem en overenskomst eller til den lovpligtige barselsfond. Lovgivningen for den lovpligtige barselsfond er forældet og skal laves om, så den passer til virkeligheden. Vi har tre forslag, som skal forbedre ordningen.

For det første skal lønrefusionen være større. I dag er det kun muligt at få cirka 30.000 kr. i barselsdagpenge og lønrefusion fra den lovpligtige barselsfond. PROSA ønsker, at dette beløb sættes op. Mange af vores medlemmer tjener mere end 30.000 kr. om måneden og vil

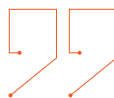
således tabe mange tusinde kroner, når de skal på barsel. Dette vil have stor betydning for mænds incitament for at gå på barsel. Lønnen skal følge med.

For det andet skal der ske en øremærkning af lønrefusionsugerne i barselsfonden, så de understøtter en mere ligelig fordeling af forældreorloven. Antallet af lønrefusionsuger i barselsfonden er i dag begrænset

til 29 uger, mens retten til orlov og dagpenge ved barsel og orlov er 52 uger. Derfor risikerer man, at når det er fars tur til at holde barsel, så er ugerne i barselsfonden opbrugt. Dette skyldes, at mødre ofte i den første del af den fælles orlovsperiode bruger de fleste penge, der er til rådighed i barselsfonden. Og så er der ingen penge til mændene, når de skal på barsel!

For det tredje er det i dag frivilligt, om arbejdsgivere vil benytte sig af

barselsfonden. Det vil sige, at en arbejdsgiver kan sige til en medarbejder: "Det er fint, at du vil holde 11 ugers barsel, men du kan kun få barselsdagpenge". PROSA vil gerne have, at lønmodtagerne skal have en individuel ret til at søge om lønrefusion i barselsfonden. På den måde kan man sikre sig, at lønmodtagerne i hvert fald får delvis løn under barsel. ▀

Mange af vores medlemmer vil således tabe mange tusinde kroner, når de skal på barsel.

SIDE 35

Løntillæg på 0,45 procent af årsløn eller ny fridag. Sådan bliver du kompenseret for Store bededag.

Få nye kompetencer i cloud og IT-sikkerhed

Antallet af cyberangreb på danske virksomheder er steget med 83% fra 2. kvartal 2022 til 2. kvartal 2023. Det er en yderst aggressiv udvikling, som igen stiller højere krav end nogensinde til både private og offentlige organisationer. (kilde: Check Point 2023 Cyber Security Report)

På SuperUsers kurser ruster vi dig til at styrke jeres cloudløsninger, samt effektivt håndtere cyberangreb og IT-sikkerhed.

Certified Security Operation Center Analyst (CSA)

SU-410, 3 dages kursus

Kurset er designet til at bringe mennesker, proces og teknologi sammen!

Vi giver dig et omfattende sæt af færdigheder til at arbejde i et moderne Security Operation Center med stærkere hændelsesdetektion og -respons.

4 DATOER MED AFHOLDELSESGARANTI

Microsoft Azure Security Technologies

AZ-500, 4 dages kursus

På kurset klæder vi dig på, så du har det brede overblik og kan beskytte jeres Azure-løsninger og services mod sikkerhedstrusler.

Kurset dækker bl.a. adgangskontrol, identitetsstyring og netværkssikkerhed i Azure samt integration af Microsoft Sentinel. Alt sammen ud fra en Zero-Trust tankegang.

Vi gennemgår både teori og har masser af øvelser, der giver dig praktisk indsigt i stoffet.

10 DATOER MED AFHOLDELSESGARANTI

Designing Microsoft Azure Infrastructure Solutions

AZ-305, 4 dages kursus

Høj cybersikkerhed starter ved et godt design og en solid cloudarkitektur!

På kurset får du viden og praktiske færdigheder inden for design og arkitektur i Azure infrastruktur-løsninger!

Kurset giver værktøjskassen til at vurdere hvilke cloudløsninger, der skaber størst værdi ud fra kriterierne i en given organisation, f.eks. opetid, geografisk placering af datacenter, skalérbarhed...

Løbende case-øvelser, giver dig kendskab til best practices i Azure clouddesign og arkitektur.

8 DATOER MED AFHOLDELSESGARANTI

Microsoft Azure Fundamentals

AZ-900, 2 dages kursus

Skal du starte din rejse i skyen med Azure - så er dette kurset at starte med!

Kurset giver grundlæggende forståelse af cloud-koncepter og hands-on med Azure-platformen.

AFHOLDELSESGARANTI HVER MÅNED

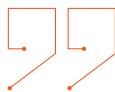
Tilmeld dig et kursus hos os i Hillerød eller Aarhus og mød vores erfarne instruktører.

www.superusers.dk

| +45 48 28 07 06

| super@superusers.dk

SUPERUSERS

<DATA>

Meta taber retssag mod Norges datatilsyn

Oslo Tingrett har for nylig afgjort, at Data-tilsynets tildeling af daglige millionbøder til Meta, som ejer Facebook og Instagram, er lovlig. Dette blev rapporteret af det norske datatilsyn og bekræftet af Ritzau. Siden midten af august har **Meta dagligt modtaget bøder som straf** for påståede overtrædelser af databeskyttelsesreglerne i Norge. En af de påståede overtrædelser er Metas indsamling af brugerens placering og brugen af disse oplysninger til at tilpasse reklamer. Meta forsøgte at opnå et midlertidigt forbud mod de daglige bøder, indtil spørgsmålet om regelbrud kunne afgøres retligt. Oslo Tingrett har dog nu fastslået, at bøderne er retfærdige. De daglige bøder, som er blevet pålagt siden midten af august, svarer til 668.400 danske kroner, ifølge Ritzau. Situationen kan påvirke Metas fremtidige databehandlingspraksis og sikre øget forbrugerbeskyttelse i Norge. ▀

2^n qubits =
 2^n bits = 2^n bits
 2^n bits = 2^n bits
 2^n bits = 2^n bits

<SUNDHED>

Demensrisiko hos ældre

Ny forskning fra New York University School of Global Public Health tyder på, at internetbrug blandt ældre voksne kan have både positive og negative virkninger på demensrisikoen. I en undersøgelse, der strakte sig over 16 år og omfattede 20.000 amerikanske voksne i alderen 50 til 65 år, blev det konstateret, at **regelmæssig internetbrug var forbundet med en lavere risiko for at udvikle demens**. De, der brugte internettet regelmæssigt, havde 1,54 procent risiko, mens ikkeregelmæssige brugere havde en risiko på 10,45 procent. Dog blev det også bemærket, at overdreven daglig internetbrug kunne øge demensrisikoen. Forskerne understreger, at resultaterne indikerer en sammenhæng, men ikke nødvendigvis årsagssammenhæng, mellem internetbrug og demensrisiko. Der kræves yderligere forskning for at forstå denne sammenhæng bedre. Indtil videre kan man dog konkludere, at moderat internetbrug blandt ældre voksne måske ikke er så skadelig. ▀

<SMARTPHONES>

Skærmtids-begrænsning for børn og unge

Kina har taget skridt til at adressere de negative konsekvenser af overforbrug af smartphones og sociale medier, især blandt børn og unge. Forslaget vil begrænse den daglige tid, børn under 18 år kan bruge på smartphones. Børn under otte år får 40 minutter om dagen, mens børn mellem otte og 15 år får en time. Unge mellem 16 og 17 år kan bruge deres mobiltelefon i op til to timer dagligt. Derudover forbydes smartphones mellem klokken 22 og 6 om morgenen for at beskytte børns søvn. Forældre får adgang til en 'minor mode', hvor de kan styre børns indhold, og børn kan anmode om at forlade denne tilstand med forældres godkendelse. Internetudbydere kan filtrere indhold baseret på alder. Lovforslaget **adværer også virksomheder mod at tilbyde afhængighedsskabende eller skadeligt indhold** for børns mentale og fysiske sundhed. I Vesten betaler vi mange penge for en coach, der kan få os til det samme. ▀

<FORBRUGERBESKYTTELSE>

EU udfordrer big tech

Den Europæiske Union har vedtaget regler, der vil ændre måden, hvorpå techgiganter opererer. Reglerne, kendt som Digital Markets Act (DMA), **tvinger virksomheder som Apple, Google og Amazon til at ændre deres forretningspraksis**. Her er nogle nøglepunkter: 1) Reklamer: Virksomheder skal nu have brugernes samtykke til at spore dem til reklameformål. 2) Appbutikker: Apple og Google skal tillade tredjeparts-appbutikker på deres enheder. 3) Standardapps: Brugere kan nu nemt skifte fra standardapps som webbrowsere og navigationsværktøjer til alternativer. 4) E-handel, søgemaskiner og sociale medier: Virksomheder som Amazon, Facebook og Google kan ikke længere favorisere deres egne tjenester over konkurrenters. 5) Beskeder: Beskedapps fra virksomheder som Meta (Facebook) skal blive mere interoperable. ▀

<INNOVATION>

Innovativ løsning til elbiler

Den danske startup, Elby, har udviklet en hjemmelader til elbiler, som kan monteres på lejlighedsbygninger, kontorer og villaer med gadeparkering. Virksomheder og kontorer kan også installere disse opladere langs deres parkeringsområder. **Laderen er usynlig i bymiljøet takket være en integreret gummiskinne kaldet Elby Sleeve**, som sikrer, at ladekablet ligger plant med flisernes overflade. Brugere starter og afslutter opladningen via en app og bruger deres eget Type 2-ladekabel. Bygningsejere eller beboere i andels- eller ejerforeninger får 50-60% af overskuddet fra opladningen. For at opnå den maksimale gevinst skal man oplade 210 kWh om ugen til en tarif på 2 kr. per kWh. Privatpersoner kan få laderen og installationen uden omkostninger, mens erhvervs løsningen er tilgængelig til 25.000 kroner plus et tilslutningsbidrag. Elby planlægger at lancere i Storkøbenhavn i første halvdel af 2024. ▀

<GREEN TECH>

Digitale løsninger kan reducere CO₂-udslip

Dansk Industri (DI) har udgivet en ny rapport, der påpeger et stort potentiale for at reducere CO₂-udslippet ved hjælp af digitale løsninger og ny teknologi i Danmark. Selvom Danmark er kendt som både et grønt og et digitalt foregangsland, viser tal fra EU, at Danmark ligger lavt på listen, når det kommer til virksomhedernes anvendelse af ny teknologi til at reducere deres klimapåvirkning. DI peger på, at det **bør være lettere at dele data for at forbedre denne situation**, da adgang til kvalitetsdata er afgørende for at udnytte teknologiske grønne løsningers fulde potentiale. Forslag til digitale løsninger inkluderer: 1) Software, der styrer energiforbruget til køl og frys i supermarkeder. 2) Sensorer, der overvåger strømforbruget i byggebranchen. 3) Intelligente pumper, der reducerer vandforbruget ved ølbrygning. Du kan læse hele analysen på Dansk Industris hjemmeside. ▀

<UDDANNELSE>

Uddanner kvanteteknologer

DTU og Københavns Universitet har i fællesskab lanceret Danmarks første kvanteinformationsvidenskabsuddannelse. Målet er at uddanne **fremtidens kvantespecialister og fremme anvendelsen af kvanteteknologi**. De studerende kommer fra en bred vifte af baggrunde, herunder matematik, datalogi, fysik, teknisk fysik, astrofysik, fotonik, elektronik, nanovidenskab og informatik. Derudover repræsenterer de 16 forskellige lande, og DTU's studieleder Jonatan Bohr Brask udtaler: "Uddannelsen oplevede stor søgning, så det er med glæde, at vi kan starte den med en fuld gruppe studerende". Studieleder Jan Philip Solovej fra KU: "Vi ønsker at være i front, og målet er, at kandidaterne fra kvanteinformationsvidenskab skal kunne varetage og endda skabe nye job inden for kvanteteknologi, som er et område i stor vækst. Jeg er glad for at opleve de studerendes engagement og entusiasme, og jeg ønsker alle de nye studerende velkommen". ▀

<CYBERKRIMINALITET>

Dansk forskning truet af kriminalitet

En ny rapport fra Politiets Efterretningstjeneste, udarbejdet i samarbejde med Uddannelses- og Forskningsstyrelsen samt Erhvervsstyrelsen, afslører, at dansk forskning befinder sig i en kritisk situation, hvor truslerne fra spionage og cyberkriminalitet er mere akutte end nogensinde før. Dansk forskning har længe nydt godt af åbne samarbejder og videndeling på internationalt plan. PET advarer dog om, at landets førerposition inden for visse teknologiske områder gør Danmark til et attraktivt mål og er blevet udnyttet af fremmede stater som Kina, Rusland og Iran. Disse stater har anvendt spionage, statsfinansieret industrispionage og ulovlige erhvervsaktiviteter til at skaffe sig adgang til Danmarks mest følsomme forskningsdata og teknologiske innovationer. Det kan skade perspektiverne for dansk forskning og få både økonomiske og sikkerhedspolitiske konsekvenser for Danmark. ▀

OK24 - SLAGET BEGYNDER

Der skal forhandles ny overenskomst på det offentlige/ statens område – også kendt som OK24.

Sandsynligvis bliver der tale om en 2-årig overenskomst, som læner sig op ad overenskomsterne på det private område.

Det betyder også, at forventningerne på baggrund af de private overenskomster i 2023 er en ramme på mellem 10-12 procent.

En ramme betyder den økonomiske stigning, som skal fordeles i forhold til lønstigninger og andre områder. De 10-12 procent er derfor ikke nødvendigvis rene lønstigninger.

- Vi skal dog huske, at alt er en forhandling mellem to parter, fastslår Morten Rønne, forbundssekretær i PROSA.

Forventningen er dog, at lønstigningerne vil lande på omkring 5 procent årligt i den 2-årige periode. Det er så op til forhandling mellem arbejdsgiver og lønmodtager, hvornår stigningerne skal falde.

På statens område forhandles rammen for godt 200.000 ansatte med Medarbejder- og Kompetencestyrelsen (Finansministeriet) som arbejdsgiverpart..

700 medlemmer

PROSA har 700 medlemmer på PROSA-overenskomst i staten.

<RETTIGHEDER>

Meget, meget mere end løn - OK sikrer dine rettigheder på arbejdet

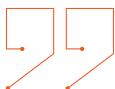
En overenskomst er meget mere end løn. Den fastsætter fælles spilleregler, sikrer beskyttelse af den enkelte ansatte, og regulerer områder som ret til løn under barsel med meget mere.

- En overenskomst kan sikre større lighed i løn for eksempel mellem kønnene, forklarer Morten Rønne, der er forbundssekretær i PROSA, og ansvarlig for overenskomstforhandlingerne på det offentlige område.

- Vi ved fra mange undersøgelser, at kvinder kan have sværere ved at forhandle løn, måske fordi mænd, sådan lidt kliche-agtigt sagt, har lettere ved at fremhæve sig selv. Meget groft sagt kan der på den måde opstå lønforskelle, hvor de som i teorien er bedst til at prale også, løber med de bedste lønninger, og måske ikke dem som gør det bedste arbejde, eller er mere ydmyge under en forhandling. Det gælder sådan set både mænd og kvinder, fortsætter Morten Rønne.

- Det er naturligvis ikke helt så relevant på det offentlige område, som det private, men med ny løn og personlige tillæg spiller det dog en rolle, uddyber han.

Ifølge Morten Rønne glemmer vi ofte at forholde os til overenskomster, fordi

Sågar børnepasning.

– Morten Rønne

Tekst >
Nicolai Scharling

det let kan virke tørt og støvet, og aftalt på forhånd.

- Det er nok fordi, vi bare ser overenskomster som løn. Men det er meget, meget mere. Og meget, meget vigtigt. Det er sådan set måden vi regulerer og beskytter det gode arbejdsliv. Det er også pension og ret til uddannelse. Det er på den måde vi kan sikre, at arbejdsgiver lever op til aftaler om alt fra barsel til orlov samt arbejdstidsregler med meget mere, siger forbundssekretæren.

Morten Rønne forklarer, at man kan se en overenskomst som et aftaledokument, der kan fyldes ud med alle de spilleregler, der skal sikre en god arbejdsplads.

- Hvis man er en lille virksomhed, kan man forpligte sig på alt muligt, som 30 timers arbejdsuge og klare regler for fritid og honorering af overarbejde. Det kan sågar være børnepasning. Forskellen er så, at Arbejdsgiver ikke bare kan opsig eller bryde aftalen. Spilleregler i en personalehåndbog kan imod frit ændres af ledelsen fra dag til dag. Så der er stor forskel, fastslår han.

Ifølge Morten Rønne kan det virke besynderligt, at man i staten med mange, mange it-professionelle ikke har flere på PROSA-overenskomst.

- Det skyldes en aftale, som siger, at der skal være 50 procent eller flere PROSA-medlemmer på den respektive arbejdsplads, ellers er de dækket af HK-overenskomst og har HK-tillidsfolk til at tage deres lokale faglige tvister. Det kan selvfølgelig virke underligt og ikke hensigtsmæssigt, hvis man er it-professionel, men det kræver at flere melder sig ind i PROSA for at ændre på den del, siger han.

Den seneste overenskomst - OK21 - var 3-årig og betød samlet lønstigninger i perioden på 5,05 % for alle statens ansatte og øvrige forbedringer svarende til 0,20 %. ■

Herunder kan du se den overordnede køreplan for OK24:

1. september 2023

Krav skal afleveres til centralorganisationen CO10 – som PROSA er en del af. Krav skal deles i generelle og specifikke krav. Kravet vil blive forhandlet på det niveau hvor det stilles. Herefter vil CO10 bestyrelse behandle og prioritere kravene.

December 2023

Kravene udveksles med modparten (Medarbejder- og Kompetencestyrelsen)

Januar 2024

Der forhandles på de centrale linjer.

Februar 2024

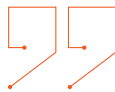
Ca. første weekend i februar kommer der et resultat fra CFU forhandlingerne. Herefter starter 4 ugers vinduet hvor der foretages organisationsforhandlinger.

Marts 2024

Når 4 ugers vinduet er færdigt, mødes CO10 bestyrelse for at vurdere resultatet og efterfølgende afholdes repræsentantskabsmøde i CO10, hvor det besluttes hvilken anbefaling man vil give til resultatet. Denne anbefaling er bindende for medlemsorganisationerne.

April 2024

Resultat af afstemning skal indsendes til CO10

OpenAI og mindst syv andre store virksomheder arbejder helt åbenlyst mod AGI, uden at der er voksne til stede.

Big AI tech vil disrupte menneskeheden

Pernille Tranberg
Medstifter af DataEthics

OpenAI, der står bag ChatGPT og Dall-E, arbejder for at bygge kunstig generel intelligens, på engelsk AGI (Artificial General Intelligence) ifølge en artikel i Wired, What OpenAI Really Wants¹. Alle 500+ ansatte i det, der indtil for nylig var en startup, men nu er delvist ejet af Microsoft, arbejder imod AGI – vel vidende at det er omkalfatrende (disruptivt) for menneskeheden.

"OpenAI insisterer på, at deres egentlige strategi er at skabe en blød landing for singulariteten. "Det giver ikke mening bare at bygge AGI i al hemmelighed og smide det ud over verden", siger CEO for OpenAI Sam Altman til Wired.

Definitionen af AGI er et computersystem, der kan generere ny videnskabelig viden og udføre enhver opgave, som mennesker kan. AGI kan altså udmanøvrere mennesket. Med ChatGPT mener mange, at vi er kommet et betydeligt skridt nærmere AGI.

Det vilde i det her er, at OpenAI og mindst syv andre store virksomheder helt åbenlyst arbejder mod AGI, uden at der er voksne til stede, som ser dem over skulderen og bremser dem.

Ian Hogarth, der er AI-investor, medforfatter på The State of AI Report² og en af den britiske regerings ledende AI-eksperter, skriver i Financial Times (FT):

"Vi er gået fra én AGI-startup, DeepMind, der modtog 23 millioner dollars i finansiering i 2012, til mindst otte organisationer, der tilsammen kan rejse 20 milliarder dollars i investeringer i 2023".

Han understreger, at udviklingen udelukkende er profitdrevet. Den er altså ikke drevet af, hvad der er godt og skidt for samfundet og vores demokratier. Mens

DeepMind, der er Google-ejet, dedikerer to procent af sine ansatte til at gøre AI ansvarlig, bruger OpenAI syv procent. Resten handler om at gøre AI dygtigere ifølge Hogarth.

At arbejde for at disrupte menneskeheden er langt ude. Vi har allerede set det første skridt, hvor OpenAI helt uhindret med ChatGPT har stillet en løgnagtig og meget overbevisende samtalepartner frit tilgængelig – og endda tilladt, at den er bygget ind i vores børns Snapchat.

Heldigvis er der regulering på vej i EU. Men vi ved også, at regulering tager tid og ikke altid er supereffektiv. For eksempel er GDPR, som er snart seks år gammel, først nu ved at blive håndhævet for alvor. Og selvom EU går forrest i reguleringen og da også får skabt nogen præcedens, så ender det næsten altid ender med frivillighed og selvregulering i USA, der er angst for at tabe AI-kapløbet til Kina.

Sam Altman grundlagde OpenAI sammen med Elon Musk som en nonprofit- og open source-baseret organisation. Han var bange for, at det var de profithungrende big tech-virksomheder, der skulle komme først med AGI. I dag er Musk ude, OpenAI er lukket som en black box, og det er en profitmaksimerende virksomhed.

Det burde være forbudt at arbejde for at bygge AGI. I stedet burde man gøre, som den tidligere Google-medarbejder specialiseret i AI-etik Timnit Gebru siger til FT: "At forsøge at 'bygge' AGI er i sagens natur en usikker praksis. Byg i stedet velafgrænsede, veldefinerede systemer. Forsøg ikke at bygge en gud".

¹ <https://www.wired.com/story/what-openai-really-wants/>

² <https://www.stateof.ai/>

0 1 0 0 1 1 1 1
1 0 1 0 1 1 1 0
0 0 1 1 0 0 0 1
1 1 1 0 1 0 0 0
1 1 0 0 1 1 0 1
0 0 1 0 0 0 1 1

MENNESKERETTIGHEDER

I næste nummer skriver Rikke Frank Jørgensen, seniorforsker ved Institut for Menneskerettigheder.

Se alle
dine fordele på
studiekonto.dk

PROSA ejer Lån & Spar

Gæt, hvor du får mest bank som studerende?

Netop. Som medlem af PROSA ejer du også en bid af os. Derfor giver vi dig 5% i rente på Danmarks bedste studiekonto. Samtidig får du fagrelevant rådgivning, fordi vi kender dig og dine medstuderendes lønforhold og jobudsigter bedre end de fleste. Lægger du vægt på bæredygtige produkter og ansvarlighed, kan du altid få en status i vores årlige bæredygtighedsrapport. Og så kan du i øvrigt beholde fordelene ved studiekontoen i 3 år efter endt uddannelse.

Se alle dine fordele på **studiekonto.dk** – Book et møde på **studiekonto@lsb.dk** eller **3378 1974**.

PROSA

For at få Danmarks bedste studiekonto skal du samle hele din privatøkonomi hos Lån & Spar og være medlem af PROSA. Du får 5% i rente på de første 20.000 kr. – derefter 1%. Renten beregnes dagligt og tilskrives årligt. Du får studiekontoen på baggrund af en almindelig kreditvurdering.

Du kan have studiekontoen i op til 3 år efter endt uddannelse. Alle rentesatser er variable og gældende pr. 13. juni 2023.

Ring **3378 1974** – eller gå på **studiekonto.dk** og se mere.

5%
på din
studiekonto

Vælg en Studiekonto hos Lån & Spar og få det hele med:

- 5% i rente på de første 20.000 kr.
- Kassekredit på op til 50.000 kr.
- Visa/Dankort og Mastercard med samme pinkode
- StudieOpsparing med 1% i rente
- Gebyrfri hverdag, når du hæver eller veksler
- Søg studiekontoen i Lån & Spars mobilbank. Log ind med MitID – så er du klar til at søge.

Lån & Spar

Ny forskning:

Forhindrer fejl i computerprogrammer

HvemHvadHvorfor

Anders Møller,

professor på Institut for Datologi på Aarhus Universitet. Forsker og underviser i programmering og programanalyse.

Programanalyse har eksisteret siden 1970'erne og bruges i stor skala af **teknologivirksomheder som Microsoft, Google og Amazon.**

Ifølge Uddannelses- og Forskningsministeriet er **Anders Møller en af verdens dygtigste** inden for sit felt. Det gav ham EliteForsk-prisen i 2020.

Hvad?

Vi udvikler computerprogrammer, der undersøger andre computerprogrammer. Eller sagt med andre ord beskæftiger forskningen inden for programanalyse sig med at udvikle programmer, der kan analysere potentielle adfærdsmønstre og opdage fejl i nye programmer så tidligt som muligt – ideelt set før de tages i brug. Når udviklere arbejder på nye programmer, kan de køre programanalyser, der scanner for forskellige klasser af fejl, og hvis de opdages på dette tidlige stadie, har man mulighed for at rette dem, så de ikke påvirker slutbrugerne negativt.

Hvorfor?

Jeg har været interesseret i programmering i mange år, og hvis man er interesseret i programmering, hvad kan så være mere fascinerende end programmer, der undersøger programmer? Programanalyse er en fantastisk kombination af noget meget teoretisk og samtidig praktisk anvendeligt, for vi er alle sammen afhængige af, at computerprogrammer virker – og vi kender alle sammen til, når de ikke gør. I udviklingen af web- og mobilsoftware er programmets nøjagtighed og fejlfrihed særligt relevant. Programmeringsfejl kan spænde fra at være generende for brugerne til at have nogle alvorlige konsekvenser. Fejl i web- eller mobilsoftware kan have stor betydning for for eksempel sikkerheden, hvor brugernes personlige data pludselig bliver lækket eller ødelagt, og for virksomheder kan sikkerhedsproblemer blive virkelig omfattende og dyre.

Hvad er perspektiverne?

Forskningen fokuserer i høj grad på udviklingen af nye algoritmer og metoder, som kan forbedre analyseteknikkerne. Målet er at gøre dem både mere effektive, så de kan håndtere store programmer hurtigt, og samtidig mere præcise, så de kan identificere alle fejl og helst undgå at rapportere unødvendigt mange falske positive. I takt med at der bliver skrevet stadig mere software, og vi alle sammen bruger software alle mulige steder i vores hverdag og samfund, er det mere og mere problematisk, når tingene ikke virker. Derfor gør vi alt, hvad vi kan, fra forskningsverdenens side for at gøre det lettere for programmørerne at identificere fejl, og det vil gavne slutbrugerne. ▀

BØGER MED RABAT TIL PROSA-MEDLEMMER

SPAR
30%

Unity Development Cookbook, 2e

Paris Buttfield-Addison, Jon Manning, Tim Nugent
ISBN 9781098113711

Learn everything you need to know to use the powerful Unity engine to its full potential for 3D and 2D game development, simulation, artificial intelligence, and beyond. From the basics of scripting to techniques for interactivity, AI and behavior, animation, narrative, and networking, this flexible, mind-bogglingly popular engine is useful for anything that needs visuals and real-time simulation.

Vejl pris 596,-

PROSApris 417,-

TypeScript Cookbook

Authors: Stefan Baumgartner
ISBN 9781098136659

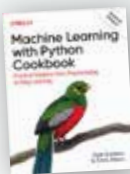
TypeScript is one of the most important tools for JavaScript developers. Still, even experienced developers wonder why the TypeScript compiler is throwing squiggly red lines at them. Enter TypeScript Cookbook. With this practical guide, author Stefan Baumgartner provides senior engineers with solutions for everyday TypeScript problems.

Vejl pris 596,-

PROSApris 417,-

Machine Learning with Python Cookbook, 2e

Author: Kyle Gallatin, Chris Albon
ISBN 9781098135720

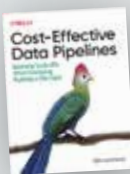
This practical guide provides more than 200 self-contained recipes to help you solve machine learning challenges you may encounter in your work. If you're comfortable with Python and its libraries, including pandas and scikit-learn, you'll be able to address specific problems, from loading data to training models and leveraging neural networks.

Vejl pris 720,-

PROSApris 504,-

Cost-Effective Data Pipelines

Authors: Sev Leonard
ISBN 9781492098645

The low cost of getting started with cloud services can easily evolve into a significant expense down the road. That's challenging for teams developing data pipelines, particularly when rapid changes in technology and workload require a constant cycle of redesign. How do you deliver scalable, highly available products while keeping costs in check?

Vejl pris 596,-

PROSApris 417,-

Azure Cookbook

Authors: Reza Salehi
ISBN 9781098135799

How do you deal with the problems you face when using Azure? This practical guide provides over 75 recipes to help you to work with common Azure issues in everyday scenarios. That includes key tasks like setting up permissions for a storage account, working with Cosmos DB APIs, managing Azure role-based access control, governing your Azure subscriptions using Azure Policy, and much more.

Vejl pris 720,-

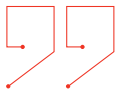
PROSApris 504,-

FACTUM BOOKS

Få 20% rabat hos FACTUM BOOKS

– følg linket til FACTUM BOOKS via prosa.dk
og få rabat på bøgerne.

Halmstadgade 6 · 8200 Aarhus N · Tlf. 89 37 35 95
info@factumbooks.dk · www.factumbooks.dk

Det er ret fedt at kunne sætte sig ned og tale om det her med feedback og samarbejde, det er jo slet ikke noget, vi gør normalt.

Tryk IT-start – projekt lærer unge **psykologisk tryghed** på arbejdspladserne

TEKST

Nicolai Scharling

Fem it-virksomheder har hævet den psykologiske tryghed hos unge ansatte blandt andet ved hjælp af improvisationsmetoder og træning.

- Vi står med en generation af unge, der mistrives mentalt mere end nogensinde før. Derfor er det også vigtigt at få værktøjer til psykologisk trivsel på arbejdspladserne, siger Bettina Prühs, som har været med til at lave projektet.

Genereret med Midjourney

ILLUSTRATION

Som nyuddannet kan det føles enormt utrygt at starte på en arbejdsplads. Og måske særligt i it-branchen, hvor pressede deadlines og udbredt selvedelse kan være svære at håndtere. Derfor mener initiativtagerne til et projekt Tryk IT-start også, at der er behov for stigende fokus på begrebet 'Psykologisk tryghed' ude i virksomhederne. Det gavner både resultater og trivsel.

De unge har nemlig fået mere ondt i sjælen end for bare få år siden. I den seneste måling i Sundhedsstyrelsens sundhedsprofil har næsten 35 procent af alle kvinder mellem 16 og 24 år en lav score på den mentale helbreds-skala.

Tallet er fra 2021, og til sammenligning var tallet 24 procent i 2017 og 'blot' 16 procent i 2010.

Altså mere end en fordobling på få år. Samme tendens går igen hos mændene. Her er tallet steget fra syv procent til 21 procent i perioden – altså en tredobling.

Og stigningen gælder også de 25-34-årige. Her er det godt 21 procent af mændene og 25 procent af kvinderne, som scorer lavt.

Stress, angst, depression, utryghed og mistrivsel er størst og historisk høj hos yngre.

Årsagerne er sikkert mange: præstationssamfund, sociale medier, for-

ældrecurling, en mere utryk verden, perfektionskultur, konstant fokus på at være lykkelig, fear of missing out 24/7-365 med flere.

Tallene er i hvert fald voldsomme. Og de bør vække opsigt hos virksomheder og de arbejdspladser, som skal tage imod og rumme de unge.

- Tallene gør mig virkelig ked af det. For det afslører et stort problem og generationer, som har det svært. Det skal vi handle på. Og det gælder måske særligt på fagområder som it-branchen, hvor grænseløshed, urealistiske deadlines og kravet til konstant udvikling kan presse de ansatte. De bliver utrygge, stressede og bryder måske sammen. Derfor skal vi til

at tale om psykologisk tryghed som noget meget vigtigt, fortæller Bettina Prühs.

It: Det fedeste arbejde, men opsli-dende

Hun er organisationskonsulent, har en kandidat i arbejdspsykologi og driver virksomheden Godt Arbejdsliv, som blandt andet underviser ledere. Og så har hun en baggrund i it-branchen, hvor hun blandt andet har arbejdet med it-drift.

- Jeg oplevede, at jeg og mine kolleger havde verdens fedeste arbejde, men at vi samtidig blev slidt op mentalt, og at arbejdsmiljøet og trivselen haltede. Det er blevet bedre siden, men branchen er stadig udsat og hårdt ramt af konsekvenserne af meget selvledelse, uklare jobbeskrivelser, det grænseløse arbejde, som teknologien giver mulighed for, og alt for urealistiske deadlines, som gør, at der ofte skal arbejdes hektisk og mod uret, fortæller hun.

Sådan et arbejdsmiljø og de krav, som følger med, er en meget dårlig cocktail

for de yngre generationer, som måske allerede oplever højere stressniveau end andre aldersgrupper.

- Det er utrygt. Vi skal skabe tryghed. Psykologisk tryghed. Det skal være trygt at lave fejl, for det lærer vi alle sammen af. Det skal være trygt at være åben, ærlig og ansvarsbevidst, siger Bettina Prühs.

Performer bedre

Begrebet psykologisk tryghed undersøges, hvorfor nogle team fungerer, og andre ikke. Forsøg fra blandt andet Googles Aristoteles-projekt viser, at psykologisk tryghed er en afgørende faktor for, om et team fungerer og trives.

Det ville Bettina Prühs gerne teste i praksis. Det er blevet til pilotprojektet Tryk IT-start, hvor team fra fem it-virksomheder har været gennem workshops og svaret på undersøgelser om trivsel og tryghed både før og efter forsøget.

Projektet Tryk IT-start er skabt af Bettina Prühs sammen med Helle Gransgaard, der er uddannet cand.it. og i dag rådgiver virksomheder om psykologisk

tryghed, samt erhvervscoach Rasmus Ranmar fra virksomheden Impasse. Alle tre har mange års erfaring fra it-branchen.

De har fået støtte til at udvikle projektet fra Velliv Foreningen. I alt 15 ledere og 80 ansatte fra de fem virksomheder har deltaget i projektet, som fandt sted i perioden 2022-2023.

- Det handler om at styrke de unges plads i it-teamet gennem psykologisk tryghed. Altså langt hen ad vejen første-gangs-ansatte og deres følelse af tryghed på den nye arbejdsplads. Men vores forsøg viste faktisk, at ældre og mere erfarne medarbejdere i høj grad også har glæde af at arbejde med psykologisk tryghed, fortæller Bettina Prühs.

Fejl er vigtige, ikke farlige

For at udfordre og fremme trygheden i de deltagende team blev der lavet såkaldte improvisationsworkshops. De forskellige workshops brugte anvendt improvisation, hvor alle deltagere i teamet var nødt til at deltage for at løse

Jeg føler mig klædt bedre på

33-årige Jacob Hørby Hyldahl, it-ingeniør hos virksomheden PROJECTBINDER deltog i projekt Tryk IT-start:

- Det var virkelig spændende og grænseoverskridende på den positive måde. Jeg fik helt sikkert værktøjer med, som jeg kan bruge og bruger i forhold til at møde mine kolleger og kunder.
- Jeg tror godt, vi alle kender til presset ved at være ung, ret ny og stå med et problem og samtidig frygte at lave fejl.
- Improvisationsøvelserne var en god måde at blive rystet sammen på, som også sikrer, at vi bliver bedre til at arbejde sammen og ser hinanden bedre. Og tør fejle og indrømme fejl.
- Det gælder også den stille pige, som måske ellers ville trække sig tilbage i et hjørne, eller den meget introverte. Jeg kan helt sikkert anbefale det og vil helt sikkert sige, at det har gjort en forskel.

Vi er mere trygge ved hinanden

David Gredal, head of digital and digital transformation hos PROJECTBINDER

- Vi er blevet bedre til at onboard nye ansatte, og har fået et bedre fokus på, hvad det vil sige at være tryk på arbejdet og at turde italesætte ting over for hinanden. Det er vigtigt, at vi netop kan føle os trygge ved hinanden på en arbejdsplads, og her har projektet været godt og givet os værktøjer, vi vil bruge fremover.

opgaverne, alle blev bragt i spil, og alle kom i situationer, hvor de lavede fejl, og alle skulle samarbejde.

Anvendt improvisation har også det mål at bringe deltagerne ud af deres komfortzone og på den måde åbne sig for de andre i teamet. Det betyder også, at den stille pige, den introverte, den udfarende og andre personlighedstyper, som måske indgår i det daglige teamarbejde, pludselig ser og lytter til hinanden samt er mere åbne for hinandens styrker.

- En vigtig ting for at skabe tryk er, at der er rum til at turde lave fejl og være åben om det. Kun sådan lærer vi. I dagens perfektions- og præstationskultur kan det være svært, det kan være sårbart, men læringen er, at det kun er til det fælles bedste at stå frem med fejlen og lære af den. Og i det hele taget at byde ind og være en del af teamet, siger Bettina Prühs.

Hun er selv positivt overrasket over, hvor gode effekterne har været af pilotprojektet.

- Alle deltagende virksomheder har udtrykt en oplevelse af, at deres samarbejde er styrket på baggrund af workshoppen.

Lederne har oplevet forløbet som værdifuldt i forhold til at videreudvikle deres tilgang til nye og unge medarbejdere, hvilket var et af hovedformålene med arbejdet: At virksomhederne kan gøre sig umage med at tage imod de unge medarbejdere, så de trives og hurtigt indoptages i deres nye team, fastslår hun i rapporten.

Du kan læse mere om projektet, øvelserne, undersøgelserne og de forskellige improvisationsteknikker her: [tryk-it-start-en-metode-til-psykologisk-tryk.pdf](#) (vellingforeningen.dk) ■

Udvalgte læringspunkter fra projektet:

- Det individuelle ansvar for at skabe psykologisk tryk i teamet er dobbelt og består af:
 - 1) ansvaret for at sætte sig selv i spil.
 - 2) ansvaret for at gøre det tryk for andre at sætte sig selv i spil. Hvert teammedlem kan gøre det tryk for andre at sætte sig selv i spil ved at invitere dem til at bidrage og reagere tryk og konstruktivt, når de bidrager.
- Øvelser, som i workshoppen, sætter hurtigt spot på teamets dynamikker, og hvor virksomheden kan sætte ind for at øge den psykologiske tryk i teamet.
- I må arbejde jer langsomt og vedvarende frem mod fuld psykologisk tryk.
- Skab tryk teambuilding til at styrke teamets relationer.
- Gode og sunde relationer fordrer psykologisk tryk.
- Styrkede relationer gør det lettere at spørge hinanden om hjælp og feedback.
- Som virksomhed kan I, som i workshoppen, skabe tryk rum til læring og udvikling – og undgå alvorlige fejl i ydelser til kunder.
- Tryk øger performance – gør de unge tryk ved at sætte deres kompetencer i spil for virksomheden. Denne tryk kan øges via workshoppen.

De fire kompetencer, som kommer i spil ved psykologisk tryghed

Åbenhed, Ærlighed, Læringsparathed og Ansvarsbevidshed:

Hvad du kan gøre for at træne åbenhed:

- Præsenter dig selv, og spørg ind til andre.
- Fortæl om dit arbejde, og hvad der er vigtigt for dig, og spørg ind til andre.
- Sig hej til dine kolleger.
- Spørg, lyt, hold pause, og spørg igen.
- Opsummer, hvad du har hørt, både fra dem, du er enig og uenig med.
- Gør brug af dine kollegers viden.
- Lav ting sammen med dine kolleger.
- Svar på mails.

Hvad du kan gøre for at træne læringsparathed:

- Undersøg, hvordan du selv lærer bedst.
- Prøv, forsøg, og fejl godmodigt i nye ting.
- Del, og undersøg fejl, du begår, og hvorfor de sker.
- Spørg om hjælp og erfaringer, og del, hvad du har lært.
- Lad ikke hierarki stå i vejen for læring – alle kan lære fra hinanden.
- Skift let mening, hvis du lærer nyt – giv tid til, at andre kan lære nyt – fortæl andre, hvad de har brug for at vide.

- Sig tak, når nogen deler fejl og dårlige nyheder med dig.
- Placer ikke skyld – undersøg i stedet fejl sammen.
- Undersøg problemet, før I finder løsninger – inviter andre til at dele deres viden og erfaringer.
- Reager forskelligt på forskellige fejl – sker fejlen for eksempel, enten fordi der mangler viden, det er for kompleks, eller fordi det er noget helt nyt, hvor ingen kender svaret?
- Sig pyt, hvis det var en svipser, fortæl, hvorfor du fejlede.

Hvad du kan gøre for at træne ærlighed:

- Kend dine egne styrker, svagheder og grænser.
- Kommuniker ærligt om valg og fravalg.
- Inviter andre til at komme med deres perspektiv – især dem, du er uenig med – øv dig i, at andre er uenige, og at du kan tage fejl – vær ærlig om det, du er i tvivl om og har svært ved – tag ikke feedback og uenighed personligt – vær kritisk over for dine egne idéer, processer og produkter, og tillad alle at udfordre dem. Sig tak, når nogen er ærlige, siger noget, du er uenig i, eller kommer med dårligt nyt.

- Lad ikke hierarki stå i vejen for ærlighed.
- Beløn andres sårbarhed.

Hvad du kan gøre for at træne ansvarsbevidsthed:

- Sæt dig selv i spil, både hvis du inviteres, og når du kan se, du kan bidrage.
- Kom frem med idéer, spørgsmål og tvivl – og inviter andre til det samme.
- Del din viden med andre, og hjælp andre – og opsøg andres viden og hjælp. Kommuniker om dine handlinger.
- Vær bevidst om din måde at kommunikere, handle og arbejde på.
- Tænk ud over din egen rolle – og inviter andre til at tænke ud over deres rolle.
- Giv plads til andre: Lyt først, spørg mere, tal mindre.
- Vær glad for andres succes.
- Ros i det åbne, korriger i det lukkede rum.

REDI HJÆLPER UDENLANDSKE KVINDER TIL IT-KARRIERE

Ved hjælp af partnerskaber med virksomheder, fokus på it-arbejdspladser og frivillige lærerkræfter og mentorer har ReDI School of Digital Integration Denmark på godt fire år skabt en succeshistorie. Målet er at øge diversiteten i techbranchen og samtidig få kvinder med flygtninge- eller indvandrerbaggrund i arbejde. Flere end 250 elever er lige startet på skolens 12-ugers kurser. Det er rekordmange. Erfaringsmæssigt har 62 procent af dem fået arbejde, praktik eller uddannelse i en virksomhed inden for det første år efter kurset, og 48 procent arbejder i en it-virksomhed.

Jakob Boserup

FOTO

Flere end 500 kvinder med flygtninge- eller indvandrerbaggrund har gennem de seneste fire år sat sig på skolebænken hos Microsoft, Adapt Agency, Stibo, eller nogen af de andre virksomheder, som lægger lokaler til undervisningen hos ReDI School.

ReDI School er en nonprofit-it-skole, som hjælper kvinder fra lande uden for EU med at blive klar til det danske it-arbejdsmarked.

Ved hjælp af partnerskaber med virksomheder er det nemlig lykkedes at stable en så stor succes på benene, at man i år har haft et rekordoptag på 486 elever – en fordobling i forhold til 2022 – og tilmed har måttet give afslag til op mod halvdelen af ansøgerne.

Skolen har to ben at gå på. Et, som er rettet mod kvinder med minimum en bachelorgrad primært inden for STEM-uddannelser. De får på 12 uger opdateret deres it-kompetencer, så de kan få arbejde i danske virksomheder.

Herunder en forståelse af, hvordan jobsøgning, arbejdskultur og netværk fungerer i Danmark.

Som kemiingeniøren Poornima fra Indien, som startede på ReDI School i foråret, fortæller:

- Det er meget anderledes i Danmark. I Indien skulle jeg sende mit CV, det var alt. Her skal jeg lære at tage kaffemøder med ansatte i virksomheder og opbygge et netværk som indgang til at få et arbejde. Det kan være ret grænseoverskridende i starten, men det er vigtigt at lære og få viden om, hvilke kompetencer vi skal udvikle for at komme i betragtning.

Hun håber på at få job inden for Cloud Computing.

Et andet ben, som ReDI School står på, handler om at opkvalificere kvindelige flygtninge og indvandrere med helt basale digitale kundskaber, så de kan begå sig i den digitale danske virkelighed og dermed blive klar til reelt at have en mulighed i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.

Undervisningen finder sted en gang ugentligt fra sen eftermiddag til aften. For den sidste gruppe, som skal lære helt basale digitale færdigheder, er der tilknyttet børnepasning, så det gør det lettest muligt for dem at deltage.

62 procent har fået arbejde, praktik eller uddannelse

PROSAbladet vil i denne artikel beskæftige sig med første gruppe. Altså de udenlandske kvinder, som vil opgradere deres kompetencer og netværk til et it-job i danske virksomheder.

Så vidt lyder succesraten på, at 62 procent, altså næsten to ud af tre, har fået arbejde, praktik eller uddannelse inden for de første 12 måneder efter endt uddannelse på ReDI School.

ReDI School har således – ligesom HackYourFuture, en anden organisation, som med stor succes uddanner indvandrere og flygtninge til at få arbejde som it-professionelle i danske virksomheder – haft held til at knække en integrationskode, som så mange andre ellers har haft svært ved.

Måske fordi de helt indlysende dækker et behov og er rettet mod virksomheder og arbejdsmarkedet, hvor jobbet er succeskriteriet, ikke uddannelsen. Det vil sige,

Poornima er fra Indien

at kompetencer som netværksskabelse, virksomhedsbesøg, CV-forståelse og arbejdskultur også er en afgørende del af uddannelsen.

Fællesskab, der fortsætter efter uddannelse

ReDI School Danmark er dog et rent kvindenetværk, hvor HackYourFuture, HYF, er for begge køn. Der er ifølge Tifana, som har været elev begge steder, også andre forskelle.

- HYF er mere intensiv og går mere i dybden. Der er måske 30 timers hjemmearbejde på en uge. Her i ReDI School er der tre-fire timer og rettet mod, at mange af os måske allerede har et arbejde eller andre forpligtelser ved siden af. Men ellers er det det samme i forhold til at styrke såvel it-kompetencer med den seneste viden og at blive klar til og forstå, hvordan man får arbejde i it-virksomheder, siger 36-årige Tifana Rosa fra Indonesien.

Hun har også været på kursus hos HackYourFuture i Tyskland og er nu startet hos ReDI School i Danmark, hvor hun også underviser.

- Det er et fællesskab, man bliver en del af og får lyst til at bidrage til. Det er ikke noget, man bare slipper efter uddannelsen, men holder fast i, også fordi det er en utrolig god måde at blive endnu dygtigere på og bevare et netværk i rollen som underviser eller mentor, fortæller Tifana.

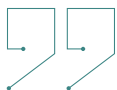
Drømmen er at få arbejde som webudvikler

- Men konkurrencen er meget hård. Der bliver kigget meget på erfaring. Derfor er netværk og nyeste viden og kompetencer så vigtige. Samtidig kan det være svært for kvinder at få foden indenfor i en ret mandsdomineret branche, så det handler om at være bedst muligt forberedt. Det er også noget, jeg hører fra mine danske veninder. Det er nok lidt imposter-syndromet, hvor vi måske kommer til at tvivle på egne evner, siger hun.

Softskills og it

ReDI School findes i flere lande. I Danmark er der afdelinger i både Aarhus og København.

- Vi har en kæmpestor skare af engagerede frivillige, som hjælper med it-undervisning, workshops, soft-skill-aktiviteter, er mentorer, lærer eleverne at navigere på det danske arbejdsmarked, at oversætte et CV til de danske forventninger eller den danske måde at netværke på, forklarer Vibe Lindgård Bach, der er direktør for ReDI School Danmark.

Vi slår 2 fluer med et smæk.

- Vibe Lindgård Bach

Uddannelsen varer et semester, eller 12 uger, og det er muligt at følge kurserne et par semestre i træk, hvis eleverne gerne vil have styrket deres kompetencer yderligere, eller hvis de får fornyet interesse for for eksempel cybersikkerhed eller AI.

Branchen efterlyser diversitet

ReDI School of Digital Integration blev i øvrigt stiftet i 2015 i Tyskland af danskeren Anne Kjaer Bathel. For fire år siden startede afdelingen i København sit første elevhold.

I Danmark er det som nævnt kun kvinder, som kan gå på uddannelserne.

- Det handler om, at vi er erhvervsrettede i vores fokus, og at vi vil fremme diversiteten. Techbranchen efterspørger kvinder og diversitet, der er kun 30 procent kvinder i branchen, og branchen råber også på arbejdskraft. Samtidig er det netop kvinder med flytning- eller indvandrerbaggrund, som har sværest ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet i Danmark, siger Vibe Lindgård Bach.

Direktøren fortsætter:

- Så det er som at slå to fluer med ét smæk, kan man sige. Vi løser og hjælper med løsninger til store udfordringer: behovet for diversitet og manglen på arbejdskraft.

Partnerskaber med virksomheder

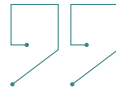
Ifølge Vibe Lindgård Bach adskiller ReDI School sig fra en del andre NGO'er med sociale formål ved at have mange og meget tætte partnerskaber med virksomheder. Økonomien, lønnet praktik, bonus ved ansættelse samt støtte i form af lokaler, lærerkrafter, mentorer med mere er i høj grad bundet op på de partnerskaber.

- Vi har selvfølgelig også fonde, som støtter os. Men med fonde følger der også ret låste krav i forhold til aktiviteter. Så det er en balancegang, for vi vil gerne være så agile som muligt i en branche, som er under konstant forandring, fortæller hun.

Langt hen ad vejen er det dog økonomien, som sætter grænserne for aktiviteterne. For søgningen og behovet er stort. Derfor regner direktøren også med, at Redi School kan få svært ved at håndtere flere elever end det rekordstore optag på 486 i år.

- Men vi satser naturligvis benhårdt på også at kunne udvide elevtallet i årene fremover, og det står højt på dagsordenen at etablere nye partnerskaber – også med

Tifana Rosa drømmer om at blive webudvikler

mindre techvirksomheder, som er 'born digital' og har et internationalt marked og mindset, hvor barrieren alt andet lige er lavere for en kvinde med udenlandsk baggrund, siger Vibe Lindgaard Bach.

Microsoft: Passer med vores mission

Et af partnerskaberne er med Microsoft, som stiller lokaler til rådighed for undervisningen, og som selv har en del ansatte, der fungerer som frivillige lærerkræfter.

Selv direktør i Microsoft Danmark Mette Kaagaard stiller op som mentor for nogle af de kvindelige elever.

Ifølge Angélique Espensen, education lead hos Microsoft Danmark, er samarbejdet med ReDI School noget, Microsoft er stolte af.

- Det er et godt formål, som passer godt til vores egen mission om at udrette mere og gøre en forskel. ReDI School taler ind i behovet for at opkvalificere arbejdskraft og få flere hænder i spil. Vi råber efter arbejdskraft. Samtidig er der bare en gejst og energi hos eleverne, som virkelig smitter, siger hun. ▀

PROSA: Vores medlemmer kan hjælpe med viden

Forbundssekretær Amanda Christensen er imponeret over ReDi Schools resultater og indsats for både at skabe diversitet og positive resultater i forhold til integration samt få flere it-folk ud til virksomheder, som skriger efter deres arbejdskraft. Hun opfordrer PROSAs medlemmer til at bidrage med it-viden for at løfte indsatsen.

Amanda Christensen, hvad er det særlige ved ReDi School set med PROSAs briller?

- Med deres it-undervisning hjælper de de digitalt udfordrede med de nødvendige it-evner, der skal til for at begå sig på det danske arbejdsmarked. Men de hjælper også dem, der har lyst til at kaste sig over de mere avancerede emner, og dem, som gerne vil lære at programmere. De klæder deltagerne på til at tage del i det danske arbejdsmarked inden for techbranchen, men også generelt.

Hvorfor vil vi gerne støtte det?

- En organisation som ReDi School er en del af løsningen på to store udfordringer, som vi arbejder med, nemlig efterspørgsel på it-arbejdskraft og mere diversitet i it-faget.

Med deres fokus på at få kvinder ind i it åbner de dørene for nogle kompetente kvinder, der måske ikke havde set it som en mulighed for dem.

Hvad kan vores medlemmer gøre?

- Vores medlemmer ligger inde med en enormt stor viden inden for en meget bred vifte af it-faglige emner, så det er en oplagt mulighed for at bruge sine evner til at hjælpe andre. En lille indsats fra en af vores medlemmer kan gøre en stor forskel for et hold på ReDi School. Så har du lyst til at være frivillig og gøre en forskel, så gå ind på redi-school.org, og find kontakter.

Leg med AI, eller byg en robot på Kulturnatten

SES VI?

- du kan for eksempel lave din egen imaginære tvilling, bygge en robot, lære at navigere i ChatGPT ...
- Måske møder du også Cyberlandsholdet

En ting er sikkert: Vores it-nørder står klar til at hjælpe dig og din familie, og vi tager også gerne en snak om teknologiens krinkelkroge og hastige udvikling.

Vi inviterer indenfor i tidsrummet kl. 18.00-23.00.

Vi ses hos

**PROSA 13. oktober 2023:
Vester Farimagsgade 37A
1606 København V**

KRÆVER KULTURPAS

PROSA

Forbundet af It-professionelle

Verdens nok mest populære programmeringssprog

TEKST

Julie Hugsted

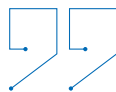
Python har cementeret sin position som verdens mest populære programmeringssprog, takket være sprogets tilgængelighed, alsidighed og omfattende biblioteker. Gerth Stølting Brodal, professor ved Institut for Datalogi, Aarhus Universitet, fortæller, hvad der gør Python til en favorit blandt udviklere, og ser på sprogets fremtidige udfordringer og muligheder.

Genereret med Midjourney

FOTO

Gerth Stølting Brodal, du er professor ved Institut for Datalogi og ekspert i programmering. Den 2. oktober kommer den endelige udgivelse af Python 3.12, som er noget, Python-nørder ser frem til. Hvad er det, der gør Python så populært, og hvad er et godt programmeringssprog?

- Det afhænger helt af konteksten. Skal det være nemt at få skrevet noget første kode uden at tænke på, om man får et effektivt program, så kan Python være en god start. Hvis man skal have effektiv kode, så skal man typisk have et sprog, der oversættes tæt ned til arkitekturen, for eksempel C eller Rust. Hvis man skal lave store systemer med millioner af linjers kode, så har man behov for et sprog, der understøtter denne softwareudvikling, for eksempel typisk et sprog med stærke typesystemer.

Python-programmer har ofte meget mindre visuel støj.

— Gerth Stølting Brodal, professor

In short

Python er et populært programmeringssprog på grund af dets enkle syntaks, store fællesskab, akademiske anvendelse og efterspørgsel i erhvervslivet. Det er velegnet til både begyndere og erfarne udviklere og har mange anvendelsesmuligheder inden for forskellige discipliner.

Hvordan adskiller Python sig fra andre sprog?

- Man slipper som bruger for at skrive typer og en masse krølleparenteser. I Python har man valgt at lade linjeindrykningen være en del af sproget. I de fleste andre sprog er indrykning ikke en del af sproget, men noget, man kun gør for at holde koden overskuelig, men oversættereren eller fortolkeren er ligeglad. Det gør, at Python-programmer ofte har meget mindre visuel støj.

Hvorfor er Python det mest populære programmeringssprog på verdensplan?

- Som programmeringssprog er Python relativt nemt at gå til som nybegynder, samtidig med at det understøtter flere programmeringsparadigmer, og man kan vokse med sproget, hvor man lærer at udnytte sprogets mere avancerede konstruktioner. At man ikke behøver at angive typer i sine programmer, gør det også nemmere at gå til – selvom dette også er sprogets akilleshæl. Python er open source med biblioteker til næsten alt, man end kunne tænke sig at kaste sig over, så mange vil med Python kunne få løst deres projekt. Samtidig med findes der til Python omfattende biblioteker til at arbejde professionelt med data, som for

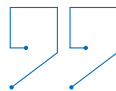
```
s n qubits =  
jbits = 2n b  
r qubits = 2  
ts = 2n bits  
2n bits n qu
```


eksempel Numpy, Pandas og integrationen med Jupyter, som gør, at mange nu ser Python som et alternativ til MATLAB. Der findes også adskillige dedikerede maskinlæringsbiblioteker.

Hvad er perspektiverne for Python?

- Der kommer hele tiden nye programmeringssprog, men med Python's store udbredelse vil det nok forblive et populært programmeringssprog et godt stykke tid fremadrettet. Sprogets klart største svagheder er i mine øjne de manglende statiske typetjek, og at det er fortolket sprog, med deraf følgende reduceret hastighed. Der er mange projekter, der forsøger at tilføje typer til sproget og øge ydelsen af afviklingen af Python-programmer. Det bliver spændende at se, hvor meget af disse der bliver integreret i sproget og i CPython-referenceimplementeringen af sproget.

Akademisk og alsidigt

1. Høj produktivitet: Python tilbyder en enkel og letforståelig syntaks, hvilket gør det nemt for udviklere at skrive kode hurtigt og effektivt. Sammenlignet med mere komplekse sprog som for eksempel C++ kræver Python ofte færre linjer kode for at opnå de samme resultater, hvilket sparer tid og kræfter.
2. Stort brugerfællesskab: Python har en omfattende og støttende brugerbase. Dette fællesskab er en uvurderlig ressource for udviklere, da det tilbyder dokumentation, tutorials, tips og tricks til at mestre sproget.
3. Akademisk anvendelse: Python er udbredt i den akademiske verden. Det anvendes ikke kun inden for datalogi, men også inden for andre STEM-felter (videnskab, teknologi, teknik og matematik). Python bruges til at løse komplekse problemer som differentialligninger, statistiske analyser og simuleringer.
4. Efterspørgsel i erhvervslivet: Python har høj efterspørgsel i erhvervslivet på grund af dets alsidighed. Mange virksomheder bruger Python til udvikling, dataanalyse og automatisering. Det er en attraktiv kompetence for jobsøgende, og det blev endda rangeret som det tredjemest efterspurgte programmeringssprog af rekrutteringsfirmaer i 2022 ifølge Statista.

Python: Et universelt programmeringssprog

Python er et alsidigt programmeringssprog, der kan anvendes til forskellige formål, herunder automatisering af opgaver, udvikling af hjemmesider og software samt dataanalyse.

Populære egenskaber

1. **Let at Læse:** Python-kode bruger engelske nøgleord i stedet for kompleks tegnsætning, hvilket gør det nemt at forstå. Linjeskift hjælper med at definere kodeblokkene og øger læsbarheden.
2. **Open Source:** Python er open source, hvilket betyder, at du kan downloade, ændre og bruge kildekoden frit.
3. **Portabelt:** Python er platformuafhængigt, så du kan køre den samme kode på alle operativsystemer med en Python-fortolker uden at ændre koden.
4. **Udvideligt:** Python giver mulighed for at skrive kode i andre sprog, som for eksempel C++, og tilføje lavniveau-moduler til Python-fortolkeren for at tilpasse og optimere værktøjer.
5. **Bredt standardbibliotek:** Python har et omfattende standardbibliotek, som alle brugere kan få adgang til. Dette bibliotek indeholder indbyggede moduler, der løser daglige programmeringsopgaver, og meget mere.

Monty Python's Flying Circus

Et dejligt skævt faktum om Python er, at det er opkaldt efter BBC-komedieserien Monty Python's Flying Circus – ikke familien af ikkegiftige kvælerslanger. Da van Rossum arbejdede på Python, læste han også Monty Pythons udgivne manuskripter. "Jeg valgte Python som arbejdstitel for projektet, fordi jeg var i et lidt respektløst humør [og en stor fan af Monty Python's Flying Circus]", skrev han i bogen "Programming Python". [Læs i øvrigt denne blog for at lære mere om historierne bag, hvordan populære programmeringssprog er blevet navngivet].

En anden ting om navne: Da Python blev open source, gav van Rossum sig selv (joke)-titlen "Benevolent Dictator for Life" eller "BDFL".

Pythons internationale ranking

- Højeste position (siden 2001): #1 i september 2023
- Laveste position (siden 2001): #13 i februar 2003
- Language of the Year: 2007, 2010, 2018, 2020, 2021

Kilde: TIOBE.

Er du trendy?

TIOBE Programming Community Index er en indikator for populariteten af programmeringssprog. Indekset opdateres månedligt og baserer sine vurderinger på antallet af dygtige ingeniører globalt, kurser og tredjepartsleverandører.

Populære søgemaskiner som Google, Bing, Yahoo!, Wikipedia, Amazon, YouTube og Baidu bruges til at beregne disse vurderinger. Det er vigtigt at bemærke, at TIOBE-indekset ikke afgør, hvilket programmeringssprog der er det bedste, eller hvilket sprog der har flest kodelinjer.

Indekset kan bruges til at tjekke, om dine programmeringsfærdigheder stadig er opdaterede, eller til at træffe en strategisk beslutning om, hvilket programmeringssprog der skal anvendes, når du begynder at udvikle et nyt softwareprojekt.

Du kan finde definitionen af TIOBE-indekset her.
<https://www.tiobe.com/tiobe-index/>

Python startede som et hobbyprojekt

Van Rossum begyndte at lave Python, fordi hans kontor var lukket i juleferien, og han kedede sig derhjemme. "Jeg havde to ugers juleferie uden noget at lave og havde brug for et projekt, som jeg kunne lave på min Mac uden at skulle logge ind på CWI's [det regeringsdrevne forskningslaboratorium i Amsterdam, hvor han arbejdede] computere", sagde han i et interview i 1998. "Det var der, de første dele af Python-for-tolkeren blev skrevet".

Van Rossum arbejdede mest på Python i sin fritid: "I al min vågne tid – bortset fra 40 timer om ugen, hvor jeg passede mit daglige arbejde – arbejdede jeg på dette sprog", sagde han i et interview med Oxford Union i 2019. "Jeg byggede alt fra bunden: parseren, bytekodet-compileren, objektimplementeringen, de lange heltal og tupler og strenge og det hele".

It-sikkerhed: En stokastisk papegøje er ingen garanti for kvalitet

TEKST

Nicolai Scharling

Truslerne står i kø, når det handler om it-sikkerhed. Der er dog positive tegn, når der skal gøres status over cybertrusler i 2023. Det mener Henrik Kramselund, it-sikkerhedsekspert, nomineret til årets underviser på KEA og konsulent. Han frygter for konsekvenserne af AI-bølgen, kommer med gode råd og opfordrer andre 'nørder' til at købe en lille legecomputer.

Ernst Poulsen

FOTO

Henrik Kramselund, du er underviser i cybersikkerhed og ekspert i it-sikkerhed. Hvilke tendenser er særligt vigtige at være opmærksomme på her i 2023?

- Jeg ser desværre fortsat de negative tendenser til, at kriminelle har stor succes med at bryde ind, stjæle data og efterlade kaos og eventuelt krypterede data. Vi ser virksomheder, der betaler løsesum mod egen vilje, men for at undgå at lukke. Samtidig ser vi andre, der ikke evner at betale og derfor går i gang med afvikling af virksomheden, som potentielt er mangeårig og normalt en god forretning.

- I den positive retning ser jeg tiltag fra mange steder, som stiller krav til virksomhederne, organisationerne, og som betyder et øget fokus. Det er blevet helt normalt, at ledelsen i mange virksomheder i Danmark er helt med på, at it-sikkerhed er et vigtigt punkt. Det betyder, at de afsætter ressourcer på egne bestyrelsesmøder til at diskutere, spørger ind til risici, og hvad der strategisk skal gøres.

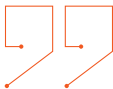
- Et tiltag som NIS2 vil eksempelvis i min optik også gøre fokus endnu mere skarpt på, hvad der skal gøres, og hvordan organisationerne skal sikres behørigt nu og i fremtiden.

AI ER EN STOR RISIKO

Det er året, hvor alle for alvor har talt om AI, og hvad det kan betyde for samfundet på godt og ondt. Hvad med sikkerheden?

- AI er kommet på alles læber, og det ophøjes til et nødvendigt værktøj, men det er ikke uden omkostninger. Specielt Large Language Models (LLM) fremhæves som et helt almindeligt værktøj at bruge, og mange mener at have glæde af det. Når jeg siger 'mener', så er det, fordi output ikke altid kan stoles på, hverken tekster eller kode der kommer ud, og samtidig skal man passe på med at dele sine fortrolige data den anden vej.

- Min helt personlige fortolkning og mening er således, at AI er en stor risiko, og jeg frygter, at den opfattede værdi er udregnet med bind for øjnene og manglende skepsis.

Jeg ville ønske, at politikere forstod konsekvenserne af den lovgivning, de indfører. De tror, at it og nu AI er en magisk sovs, de kan hælde udover problemer.

– Henrik Kramselund

- Kald mig bare maskinstormer, men en stokastisk papegøje, der blander tilfældige data og gentager dem i variationer, til det lyder rigtigt, er ikke en garanti for kvalitet.

- Vi har tidligere talt om problemer, når vi bruger modeller lavet af menneskehænder, og disse har været diskuteret politisk og teknisk gennem mange år. Når vi så taler om, at 'computeren' skal behandle 'sager' og foretage beslutninger, så er vi galt afmarcheret. Helt galt afmarcheret og på et vildspor, der kommer til at have menneskelige konsekvenser.

- Jeg ser således frem til at høre flere sager, hvor folk er fyret for at bruge uddata fra AI forkert eller overlade for meget ansvar til disse.

- Det lyder nok en anelse hårdt, men en AI har ikke ansvaret, så lad være med at stole på den. Ansvar kan ikke outsources. I samme boldgade ville jeg ønske, at politikere forstod konsekvenserne af den lovgivning, de indfører. De tror, at it og nu AI er en magisk sovs, de kan hælde ud over problemer.

ALLE DOMÆNER ANGRIBES

Hvordan ser det ud med it-sikkerheden/-trusler, hvis man skal give en status?

- Når man prøver at give en status på it-sikkerheden, må det være, at alle truslerne står på spring, og alle sårbarheder og svagheder vil blive udnyttet. Det er svært at etablere en ny service eller sætte en server online, da alle nye domæner angribes, så snart de bliver registreret.

- En af metoderne er at holde øje med nye certifikater fra eksempelvis Let's Encrypt, og næsten øjeblikkeligt vil en ny server modtage angreb fra servere på internettet*.

VI HAR GODE VÆRKTØJER

Hvad er positivt?

- En positiv ting er, at vi rent faktisk har gode værktøjer, i hvert fald på vores almindelige platforme som Windows, Mac OS X og Linux med flere. Der ER indbygget firewalls, anti-malware,

buffer overflow protection som ASLR osv. Vi ved også, hvordan vi installerer, konfigurerer og driver det.

- Det burde således være muligt at arbejde struktureret og automatisere mere it-drift og derigennem opnå højere sikkerhed.

KRÆV, AT KØLESKABET SKAL OPDATERES

Hvad er negativt?

- Folk bruger generelt ikke de tilgængelige værktøjer. Der er for få, der har fokus på, at it-sikkerhed inkluderer tilgængelighed. Så vi burde have plakater hængende med CIA-modellen, Confidentiality, Integrity og Availability. På dansk fortrolighed, integritet og tilgængelighed.

- En anden negativ trend er, at vi accepterer, at elektronik, forbrugerelektronik specielt, skal være 'smart', men at samme enheder enten ikke kan opdateres eller ikke bliver opdateret. En hvidevare-enhed som en vaskemaskine eller et tv kan sagtens give adgang til et netværk og tillade en angriber at kompromittere det hele. Vi bør kræve som minimum, at enheder KAN opdateres, og at leverandører enten SKAL opdatere eller frigive information om, hvordan man selv kan overtage styringen med enheder, man har købt.

- Hvis det drejer sig om automatisering ude i verden og internetopkoblede systemer, bliver det endnu værre, da vi gentagne gange over deklader har set, hvordan systemer bliver fundet og udnyttet.

- Et besøg på Shodan.io, en søgemaskine til internetopkoblede enheder, viser, at både firmaer og privatpersoner i mange tilfælde kobler filservere direkte på internettet og således har en stor risiko for at miste data eller værre.

DETEKTIVARBEJDET TILTRÆKKER

Hvad er særligt spændende ved at beskæftige sig med it-sikkerhed?

- Jeg kan godt lide at nørkle med ting, finde ud af, hvordan de virker. Skille dem ad og se nedenunder. Det er noget, der passer godt med it-sikkerhed, først finder man ud af, hvordan det virker, hvordan man knækker sikkerheden, og til slut hvordan man så kan forhindre

det — altså sikre det. Det er som logiske hovedbrud, og det er dig, der er detektiven.

FIND DEN STØRRE SAMMENHÆNG

Hvis du skal give gode råd til andre it-professionelle, hvad vil så være vigtigt?

- Vær nysgerrig, lær nye ting, men sørg for at finde en større sammenhæng. De fleste af vores it- og datalogiske emner falder i allerede eksisterende kasser og kategorier. Der er langt mellem det ægte nye, og det er ikke for at forklejne innovation og nyskabelser, men det er ofte gammel vin på nye flasker. Hvis man kan genkende møn-

stre, patterns, kan man i min optik spare sig selv for megen undren og blive mere effektiv.

- Vi kender patterns inden for softwareudvikling, som blev populære med Design Patterns-bogen, men inden for specielt it-sikkerhed er der også mange patterns — hvor vi kender løsningerne.**

AI er en stor risiko, og jeg frygter, at den opfattede værdi er udregnet med bind for øjnene og manglende skepsis.

KØB EN LILLE COMPUTER

Det mest 'nørdede' råd, du kan give?

- Køb en ny lille computer, og find ud af alt, du kan, om den. Jeg har selv købt nogle små Pine64 ROCKPro64 single board-computere, og det er en fryd at lege med dem. De er langt mere overskuelige end en ældre pc-arkitektur-computer, og der er mindre legacy med i bagagen.

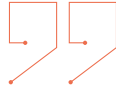
- Samtidig finder man ud af, at en lille, passivt kølet computer måske kan løse flere opgaver i hjemmet og er en bedre hjemmeserver med et lavt strømforbrug.

- Mulighederne er mange, se bare på <https://hackerboards.com/>, eller brug den Raspberry Pi, du allerede har liggende.

HOLD ØJE MED VIRKSOMHEDERNE

Hvis vi kigger frem mod 2024 og måske endda længere, hvad vil du så holde ekstra øje med i forhold til udviklingen?

- Det er altid svært at spå om fremtiden, men jeg vil holde øje med de virksomheder, der bliver hacket. Hvis

En vaskemaskine eller et tv kan sagtens give adgang til et netværk og tillade en angriber at kompromittere det hele.

de lærer af fejltagelserne og bliver bedre, vil jeg fortsat være kunde. Til gengæld vil jeg straks skifte, hvis de prøver at affeje problemerne eller skjule dem.

- Alle bliver udsat for angreb, og nogle angreb vil over tid være succesfulde, desværre.

TJEK VÆRKTØJERNE

Du underviser studerende på KEA, hvor du tilmed har været nomineret til årets underviser i år. Når du introducerer studerende for it-sikkerhed, hvad lægger du så særligt vægt på?

- Jeg lægger en del vægt på at fortælle om de mange kilder til information, så ud over den bog, vi læser, og indholdet på et specifikt kursus skal de holde øje med:

- Hvem er forfatterne, har de lavet andet?
- Hvilke værktøjer findes der?
- Er der organisationer, der arbejder specifikt inden for dette emne, kommercielle og nonprofit?
- Henviser de til andre kilder, personer, organisationer?
- Hvilke steder finder man informationer som websites, Github Awesome Lists og konferencer inden for emnet?
- Hvilke formater skal vi kunne læse, fra ASCII-kilder som RFC'er og hacker-dokumenter til farvestrålende lækre dokumenter som TLS fra NCSC.nl?

- Årsagen er, at man inden for it-sikkerhed kontinuerligt skal holde sig opdateret, og det er mere effektivt, hvis man genkender navne på kilder, som man skal lytte til.

STIGENDE FOKUS PÅ IT-SIKKERHED

Hvordan er interessen/beredskabet generelt i forhold til it-sikkerhed og cybertrusler?

- Jeg ser et stigende beredskab, men kunne altid ønske mig mere. Selv bruger jeg Internet.nl til at teste mange sites og bruger det som en pegepind, om organisationerne bagved er sikkerhedsbevidste.

- Eksempelvis får www.prosa.dk på denne test 81 procent og er altså ikke helt med på de nye teknologier som IPv6 og kunne derfor halte efter på it-området, og efterfølgende på it-sikkerhedsområdet.

- Mens min nuværende kommune Gribskov med www.gribskov.dk får 100 procent og således er mere up

to date i driften af en webserver. Jeg ville således forvente, at den resterende it-organisation vil være bedre rustet til at håndtere hændelser.

- I praksis kan begge organisationer være lige gode til det. I det offentlige ser jeg desværre en mangel på fokus, og vi ser derfor først, når der er problemer. ▀

Køb en ny lille computer, og find ud af alt, du kan, om den. Jeg har selv købt nogle små Pine64 ROCKPro64 single board-computere, og det er en fryd at lege med dem.

HVAD HAR DU KRAV PÅ, HVIS DU ARBEJDER FOR MEGET?

Hvis du arbejder mere end 48 timer om ugen i gennemsnit i en periode over fire måneder, så vil arbejdsgiver have forbrudt sig mod 48-timers-reglen. Så kan du have krav på kompensation, men bevisbyrden ligger hos dig, fortæller Teit Bang Heerup, jurist i PROSA.

En arbejdsuge er typisk 37 timer, men mange har oplevet, at der vil være uger med ekstra arbejdstimer, eller hvor de bliver bedt om at arbejde længere.

Men hvad sker der med de timer, du lægger oven i den almindelige arbejdstid?

Det er faktisk ikke noget, du normalt selv bestemmer, og du kan risikere, at du ikke får noget for den ekstra indsats, hvis ikke det er aftalt på forhånd.

Hvis du er ansat efter en overenskomst, vil overenskomsten typisk regulere, hvad der sker med overarbejde. Ofte vil der stå, at du enten blive honoreret i form af løn for overarbejde eller får ret til afspadsering, det vil sige fri på et andet tidspunkt, svarende til den tid, du har arbejdet over.

Hvis ikke du er ansat efter en overenskomst, som langt de fleste it-folk ikke er, så er det udelukkende det, som I har aftalt i kontrakten, der gælder i forhold til arbejdstid og overarbejde.

Dog medmindre virksomheden har nogle interne regler på området i eksempelvis personalehåndbogen.

Det betyder, at hvis der i din kontrakt står, at du er ansat til 37 timer om ugen, men ikke står noget om honorering for arbejde ud over de timer, ja, så er du IKKE sikret noget ved overarbejde.

Vær opmærksom på reglerne

Det samme gælder, hvis din kontrakt siger, at du er ansat på jobløn, eller hvis der står, at du ikke honoreres for overarbejde. Du skal derfor være opmærksom på, om og hvordan du eventuelt honoreres ved overarbejde.

Hvis ikke der står, at du honoreres ved overarbejde, kan du forsøge at forhandle dig til det, og du kan også bruge det som et argument for at forsøge at få lønnen hævet, det gælder særligt, hvis den ligger under gennemsnittet.

Uanset om der er aftalt noget i forhold til overarbejde eller ej, er der nogle arbejdstidsregler som skal følges. En af de vigtige bestemmelser er 48-timers-reglen, der siger, at du ikke må arbejde mere end 48 timer om ugen i gennemsnit set over en firemåneders periode.

Du kan altså godt arbejde mere end 48 timer om ugen i nogle uger, så længe

du gennemsnitligt ligger under 48 timer.

Hvis du arbejder mere end 48 timer om ugen i gennemsnit, så vil arbejdsgiver have forbrudt sig mod 48-timers-reglen.

Det betyder dog ikke, at du så automatisk har et krav på løn for arbejdstiden ud over den fastsatte arbejdstid eller ud over de 48 timer.

Brud på reglen giver nemlig for det første ikke ret til ekstra timeløn for timer ud over det aftalte, men blot en eventuel godtgørelse, hvis det kan bevises, at reglen er brudt.

I de sager hvor medarbejderen har fået medhold, vil kompensationen typisk være en godtgørelse, og efter praksis ligger den ofte på ca. 25.000 kroner.

Størrelsen på en eventuel godtgørelse kan dog variere alt efter sagens omstændigheder.

Du skal kunne bevise det

Du skal dog kunne bevise, at du har arbejdet mere end 48 timer over en firemåneders periode, og at du har gjort opmærksom på det løbende. Som medarbejder er det nemlig dig, der har bevisbyrden.

Hvis du får en godtgørelse, vil den oftest alene bestå af din grundløn plus tillæg.

— Signe Rasmussen, jurist i PROSA

Tekst >
Signe Rasmussen/
Teit Bang Heerup

Bevisbyrden kan være svær at løfte, viser en dom fra Østre Landsret fra 2022. Det er ikke nok, at du selv mener, at du arbejder mere end 48 timer om ugen. Du skal kunne dokumentere det! Her er din egen registrering ikke nødvendigvis nok.

Dommen fastslår, at det er medarbejderen, der skal kunne dokumentere rigtigheden af sin egen tidsregistrering. Dommen lægger blandt andet også vægt på, om man har gjort arbejdsgiver opmærksom på, at man arbejder mere end 48 timer om ugen.

I den konkrete sag fik medarbejderen ikke medhold.

Husk med andre ord, at arbejdsgiver beviseligt skal være blevet gjort opmærksom på, at arbejdstiden er mere end 48 timer.

Kontakt PROSA

Dommen understreger vigtigheden af, at du selv er opmærksom på din arbejdstid. Du skal være i dialog med din chef, hvis arbejdstiden overstiger 48 timer om ugen over en længere periode.

Selvom arbejdstiden ikke overstiger 48 timer, er det dog stadig en god idé at være i dialog med din chef, hvis du arbejder mere end det aftalte.

Hvis du vil sikre dig bedst muligt i forhold til overarbejde generelt, er det således også vigtigt, at du på forhånd forsøger at aftale en kompensation for overarbejde, eksempelvis allerede i kontrakten. Kompensation ved almindeligt overarbejde kan være betaling eller afspadsring en til en.

Du bør altid kontakte PROSA, hvis du er i tvivl, har brug for rådgivning eller hjælp til at gennemføre din kontrakt. ■

FRIVILLIG FRATRÆDELSESORDNING – HUSK AT LAVE EN PLAN

Det er det altid en god idé at lave en prioriteret liste over, hvad du gerne vil have med dig, hvis du bliver tilbudt frivillig fratrædelse. Du skal samtidig være opmærksom på, hvordan det påvirker dine muligheder for dagpenge og lønsikring, skriver PROSAs jurist Signe Rasmussen.

Hvis din arbejdsgiver kommer i en situation, hvor de er nødt til at afskedige en masse medarbejdere, vil der ofte forinden være et tilbud til de ansatte om, at de kan få en frivillig fratrædelsesordning.

Hvad enten du selv ønsker en frivillig fratrædelsesordning, eller du bliver nudget i retning af den på grund af en fyringsrunde, så er der nogle ting, der er værd at overveje i den forbindelse, og det er især, hvordan du står juridisk.

Hvis du bliver tilbudt muligheden for at indgå en frivillig fratrædelse med din arbejdsgiver, er der desværre ingen garanti for, at du også får en.

Det kan jo være, at du er en af de medarbejdere, som de meget gerne vil beholde. Du kan derfor godt risikere, at du får et nej, og er det tilfældet, er der desværre ikke så meget at gøre ved det.

Du kan jo selvfølgelig altid selv sige op, hvis du virkelig gerne vil væk, men så bliver det næppe på de vilkår, der er i den frivillige fratrædelsespakke. I stedet vil det oftest være dit almindelige opsigelsesvarsel, der gælder, og du vil skulle

arbejde i opsigelsesperioden, og du får heller ikke ret til for eksempel en fratrædelsesgodtgørelse, hvis du selv siger op, ligesom det også kan give bøvl med a-kassen, hvis du bliver ledig.

Fordele og ulemper

Normalt, når en virksomhed tilbyder en fratrædelsesaftale, vil vilkårene i den ofte være lidt mere lukrative for dig, end hvis du venter og ser, om du er en af dem, der bliver opsagt, i stedet.

De lukrative vilkår kan være en fritstilling, at du får et længere opsigelsesvarsel end det, du har ret til efter funktionærloven, efteruddannelse eller en godtgørelse.

Det er dog ikke alle arbejdsgivere, der har mulighed for at tilbyde de vilde goder i forbindelse med en fratrædelsesaftale.

I det offentlige er der eksempelvis nogle begrænsninger i, hvad din arbejdsgiver kan tilbyde, og ved en fyringsrunde er der på forhånd allerede fastlagt en ramme for, hvad din arbejdsgiver kan tilbyde, hvis du takker ja til en fratrædelsesordning. ■

Uden feriepenge

Alt afhængig af din anciennitet kan der være tale om mellem en og op til tre måneders løn i godtgørelse, hvis du har en uafbrudt ansættelse på mindst ni år. Hvis du får en godtgørelse, vil den oftest alene bestå af din grundløn plus tillæg, men der indbetales ikke feriepenge af godtgørelsen, ligesom der heller ikke afregnes pension, hverken din arbejdsgivers del eller den del, der anses for at være dit eget bidrag.

Det må din arbejdsgiver gerne, da der er tale om en frivillig ordning, og de normale regler derfor kan fraviges. Muligvis kan der også være en fritstilling i en del af dit opsigelsesvarsel. Hvis du ikke har været ansat så længe, vil du som udgangspunkt ikke have mulighed for at få en godtgørelse, men vil i stedet alene blive tilbudt en fritstilling i en del af opsigelsesperioden.

Hvis du er ansat i det private, er der ikke nødvendigvis de samme begrænsninger, men det er ikke ensbetydende med, at der er fuld plade i gaveboden, oftest skal der også her forhandles om de enkelte elementer.

Opsigelsesvarslet afgørende

Det vigtigste at få med i en fratrædelsesordning er det opsigelsesvarsel, du som minimum har ret til fra din arbejdsgivers side. Det skyldes, at I laver en aftale om fratrædelse, og derfor kan I godt aftale, at du bliver sagt op med et kortere varsel end det, du har ret til, men det vil også betyde, at du får karantæne i a-kassen, hvis du bliver ledig. Og når vi nu er inde på det med a-kassen, så er det også vigtigt, at det fremgår af din aftale, at du opsiges på grund af virksomhedens forhold. Det kan for eksempel være en omstrukturering, dårlig økonomi, eller at dine arbejdsopgaver bortfalder.

A-kassen giver nemlig også karantæne, hvis du er selvforskyldt ledig, så derfor er det vigtigt, at det fremgår af aftalen, at den er lavet på foranledning af din arbejdsgivers forhold, at den er en del af en fyringsrunde og tilbudt til samtlige medarbejdere.

Hvis du oven i din a-kasse også har en lønsikring, så kan der være risiko for, at de ikke vil udbetale dig noget, hvis du indgår sådan en aftale. Så hvis du går med overvejelserne om en aftale, så bør

du altid kontakte det forsikringselskab, der har din lønsikring, og høre dem ad, hvordan det forholder sig med udbetalinger, hvis du laver sådan en aftale.

Det er især vigtigt, at du fortæller dem, at hvis du ikke havde lavet en fratrædelsesaftale, så var du i stedet blevet sagt op af din arbejdsgiver, så det er tydeligt, at du ikke selv har sagt op.

Kontakt a-kassen

Det er altid en god idé, at du kontakter din a-kasse og hører, hvordan de opfatter det, hvis du overvejer at melde til din arbejdsgiver, at du er interesseret i en fratrædelsesaftale. Selvom der står i din aftale, at det er på grund af din arbejdsgivers forhold, så kan man aldrig være helt sikker på, hvordan a-kassen vurderer det.

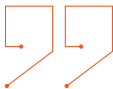
Skulle det blive aktuelt med en frivillig fratrædelsesordning for dig, så er det altid en god idé, at du laver en prioriteret liste over, hvad du gerne vil have med dig. Lidt ligesom når du skal til lønforhandling og forinden har overvejet, hvad du ønsker af alternativer, hvis din arbejdsgiver ikke vil imødekomme dit primære krav. Det er ikke værd at spille krudt på indædt at kæmpe om at få lov til at beholde din telefon, hvis du allerhelst bare gerne vil fritstilles længst muligt.

Bliver du præsenteret for et tilbud om en aftale, så er du også altid velkommen til at hive fat i PROSAs jurister for råd og vejledning, ligesom vi også kan gå ind i forhandlingen, hvis den er gået lidt i hårdknude. Du er naturligvis også altid velkommen til at kontakte vores ganske fremragende karrierekonsulenter for en snak om dine fremtidige jobmuligheder, karriererådgivning, hjælp til dit CV og andre spørgsmål, du måtte have. ■

Råd fra PROSA:

Hvis du synes, en fratrædelsesordning lyder interessant, så spørg din arbejdsgiver om, hvad de forventer, at sådan en kan indeholde. Hvis du venter til fyringsrunden, vil du oftest ikke få andet med dig end det, du som minimum alligevel har ret til.

- Hvis du har en lønsikring, så tag fat i forsikringselskabet for at få rådgivning om din ret til udbetaling fra den.
- Spørg din a-kasse, hvordan de vil tolke en frivillig fratrædelsesordning i forhold til selvforskyldt ledighed.
- Du er altid velkommen til at kontakte PROSA, hvis du har brug for hjælp, hvad enten det er til selve forhandlingen, eller du bare gerne vil have gennemgået din fratrædelsesaftale.

Uanset hvordan din arbejdsgiver betaler tillægget, så skal du, set over et år, have 0,45 procent af din årsløn oveni.

– Signe Rasmussen, jurist i PROSA

Tekst >
Signe Rasmussen

SÅDAN BLIVER DU KOMPENSERET FOR STORE BEDEDAG

Din arbejdsgiver skal enten betale dig et løntillæg på 0,45 procent af din årsløn – hvilket svarer til værdien af en almindelig arbejdsdag – eller give dig en ny fridag.

Folketinget afskaffede i februar store bededag, og dagen vil fra 2024 være en helt almindelig arbejdsdag, hvad enten du er månedslønnet eller timelønnet.

Fordi du skal arbejde en ekstra dag om året, skal din arbejdsgiver også kompensere dig for, at du har en fridag mindre. Din arbejdsgiver skal derfor enten betale dig et løntillæg på 0,45 procent af din årsløn, hvilket svarer til værdien af en almindelig arbejdsdag, eller give dig en ny fridag.

Du optjener løbende løntillægget af din aktuelle løn, og det beregnes derfor af din fastpåregnelige løn. Din fast

påregnelige løn er din månedsløn samt eventuelle tillæg for eksempel vagter, rådighedstillæg, provision og din arbejdsgivers pensionsbidrag.

Der er i loven ikke lagt op til, at valget mellem tillæg eller fridag er noget, der skal aftales med medarbejderne. Det er din arbejdsgivers suveræne ret at bestemme, hvilken løsning de vil gå med.

Hvis din arbejdsgiver vælger at betale tillægget, så lægger loven op til to forskellige modeller for udbetaling af tillægget.

Din arbejdsgiver kan enten vælge at udbetale det to gange om året sammen med lønnen for maj og august. Det er de samme måneder, hvor du også vil få

dit ferietillæg udbetalt. Din arbejdsgiver kan også vælge at udbetale tillægget løbende hver måned.

Uanset hvordan din arbejdsgiver betaler tillægget, så skal du, set over et år, have 0,45 procent af din årsløn oveni.

Hvis du er på barsel uden fuld løn i løbet af året, har du samme ret til løntillægget, som hvis du havde været på arbejde. Medarbejdere, der holder orlov uden løn, optjener ikke tillægget i den periode.

Hvis du fratræder i løbet af året, skal dit løntillæg afregnes forholdsmæssigt, hvis du ikke får det udbetalt løbende hver måned. ▀

Gode råd fra PROSA, hvis du får tillægget:

- Tjek på din lønseddel, om du får udbetalt dit store bededags-tillæg, hvis du ikke får en ny fridag. Vær obs på, at din arbejdsgiver har to forskellige muligheder til udbetaling.
- Hvis du ikke får dit tillæg løbende eller i maj og august, så kontakt PROSA.
- Husk, at det er alle dine løndelev, der beregnes tillæg af. Der kan dog være aftalt andet for eventuelle bonusser.

Aktiviteter / Kurser / Foredrag

Har du spørgsmål eller idéer til emner, så skriv til kursus@prosa.dk.

/ **Mandag 30. oktober kl. 17.00-20.00**

Brænd igennem i dit første job og det næste

Den første periode i et nyt job kan være overvældende med meget information, nye opgaver og relationer, der skal knyttes i en ny organisationskultur. Du skal turde og kunne tage ordet i en række fora og redegøre for din indsats, dine idéer og et projekts forløb.

Du har brug for at kunne forventningsafstemme med din chef, kolleger og samarbejdspartnere og måske håndtere konflikter på en konstruktiv måde, når synspunkter eller modsatrettede interesser mødes. Workshopen er skræddersyet til dig, der netop har landet dit første job eller skiftet job. Du får:

- Værktøjer og principper til at forstå din egen og andres personlighed omkring samarbejde og relationer.
- Inspiration til at få greb om en ny organisationskultur.
- Kommunikations- og retoriske værktøjer til at få dit budskab frem ved møder, i samarbejde og ikke mindst til at kunne forventningsafstemme dine opgaver.

Underviser

Robert Benjamin Andersen har en baggrund som organisationspsykolog og klinisk psykolog gennem snart 18 år. Han har arbejdet i staten som organisationspsykolog, krisepsykolog i Falck, Idrætspsykolog hos Danish Sports Academy og været selvstændig i ti år.

HVOR:

Online. Direkte link sendes pr. mail på kursusdagen.
Webinaret bliver ikke optaget.

/ **Onsdag 29. november kl. 17-20**

GirlzNight: Prøv de redskaber, hackerne bruger

Kom og netværk med andre it-kvinder. En aften, hvor vi går i hackerens fodspor godt ledt på vej af Henrik Kramselund.

Henrik medbringer viden om hacking fra 1990'erne til i dag, og emnet vil også omhandle netværkstest – etisk hacking – da det er de samme værktøjer. Vi bruger aftenen på at snakke om hacking og hackingværktøjer, og du får mulighed for at afprøve en masse af dem på et lille lukket lab-netværk.

Niveauet kræver ikke teknisk forhåndskendskab, men der vil blive brugt ord som buffer overflow, DDoS med videre. Deltagerne vil uanset niveau forstå, at der er folk ude i verden, som bruger disse metoder og værktøjer, selvom vi ikke forstår dem. En del værktøjer vil blive vist med Kali Linux som eksempel, men ofte er der alternative programmer på andre platforme som Windows og Mac OS X. Medbring gerne laptop og gerne en virtuel maskine

med Kali Linux, men det er bestemt ikke krav, da der kan arbejdes i små hold.

It-kvindenetværket i PROSA, GirlzNight, har eksisteret i 16 år. Vi mødes til foredragsaftner eller sociale arrangementer om alt fra it og kunst til job og teknologi. Så kom og netværk med andre it-kvinder.

Underviser

Henrik Kramselund @kramse er internetsamurai, netværks- og sikkerhedskonsulent.

HVOR:

PROSA København,

Vester Farimagsgade 37A, 1606 København V.

Kalender november/december 2023

Dato	Tid	Aktiviteter / Kurser / Foredrag	Sted
Onsdag 1. november	kl. 17.00	Introduction to GitOps with ArgoCD	Online
Mandag 6. november	kl. 17.00	Pentest I - Introduktion og basale metoder	Online
Tirsdag 7. november	kl. 17.00	Fra fagnørd til kommunikationsgeni - skærp din evne til at formidle din faglige viden	København
Tirsdag 7. november	kl. 18.00	Netværksmøde, elektronik og mekanik	København
Tirsdag 7. november	kl. 18.50	Vinbingo på Plan B	Aarhus
Onsdag 8. november	kl. 17.00	Unreal Engine 4 Game Development Training (II)	Online
Torsdag 9. november	kl. 17.00	Introduktion til C#	Online
Mandag 13. november	kl. 17.00	Pentest II: Introduktion til webbaserede angreb	Online
Tirsdag 14. november	kl. 17.00	Introduktion til Windows Server 2019/2022	Online
Onsdag 15. november	kl. 17.00	Introduction to Service Mesh	Online
Tirsdag 21. november	kl. 17.00	Få en bedre nattesøvn [21.11.23]	Online
Tirsdag 21. november	kl. 18.00	Netværksmøde, elektronik og mekanik	København
Onsdag 22. november	kl. 17.00	Test II: Introduktion til Postman	Online
Onsdag 22. november	kl. 18.00	NixOS User Group - November Meetup	København
Torsdag 23. november	kl. 17.00	Investering for begyndere med Lån & Spar	Online
Tirsdag 28. november	kl. 18.00	Functional Copenhageners Meetup Group	København
Onsdag 29. november	kl. 17.00	GirlzNight: Prøv de redskaber, hackerne bruger	København
Mandag 4. december	kl. 17.00	Test III: Introduktion til automatisering med Leapwork	Online
Tirsdag 5. december	kl. 17.00	Introduktion til PowerBI	Online
Tirsdag 5. december	kl. 18.00	Netværksmøde, elektronik og mekanik	København
Torsdag 14. december	kl. 16.00	Lån & Spar - Julequiz for studerende	Online
Tirsdag 19. december	kl. 18.00	Netværksmøde, elektronik og mekanik	København

Søvnspecialist Birgitte Hinz har arbejdet med søvn og stress i mere end 15 år. Hun underviser i at få **bedre søvn**.

Robert Benjamin Andersen har en baggrund som organisationspsykolog og holder oplægget: **Brænd igennem i dit første job og det næste**.

Daniel Søgaard Jensen har arbejdet med RPA i flere år som konsulent og udvikler. Han underviser i **Robotautomatisering**.

Kristian Dupont, udvikler, konsulent og CTO i forskellige virksomheder i de sidste 25 år, underviser i **Funktionel programmering (FP)**.

Kontakt

Formand, næstformand, forbundssekretærer og lokalafdelinger

Henvendelse omkring hastesager kan uden for PROSAs åbningstider ske direkte til de fagligt valgte.

Niels Bertelsen

Formand
Direkte: 33 36 41 11
Mobil: 40 11 41 23
E-mail: nib@prosa.dk

Amanda Christiansen

Forbundssekretær, Odense
Direkte: 33 36 41 27
Mobil: 20 96 84 97
E-mail: ach@prosa.dk

Curt Kjærsgaard Raavig

Næstformand
Mobil: 29 23 53 96
E-mail: ckr@prosa.dk

Morten Rønne

Forbundssekretær, København
Direkte: 33 36 41 21
Mobil: 27 10 78 86
E-mail: mbr@prosa.dk

Henrik Jacobsen

Forbundssekretær, Aarhus
Mobil: 25 22 17 22
E-mail: hja@prosa.dk

Mirza Cirkinagic

Forbundssekretær, København
E-mail: mic@prosa.dk

København - Forbund og Min A-kasse

Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V
Kontortid: kl. 9-15
mandag dog kl. 10-15
Tlf.: 33 36 41 41

Aarhus

Søren Frichs Vej 38 K th.,
8230 Åbyhøj
Kontortid: kl. 9.30-15

Odense

Overgade 54
5000 Odense C
Kontortid: kl. 10-15

PROSA/SAX

Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/VEST

Søren Frichs Vej 38 K th.,
8230 Åbyhøj.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/OFFENTLIG

Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/ØST

Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/STUD

Overgade 54,
5000 Odense C.
Tlf.: 33 36 41 41

E-mail:

medlemsreg@minakasse.dk
prosa@minakasse.dk
formand@prosa.dk
faglig@prosa.dk
prosa@prosa.dk

PROSA

Forbundet af It-professionelle

Afkodet

Tekst >
Nicolai Scharling

2

Jeg har altid kæmpet mod 'status quo'. Bare fordi vi har lavet det samme de sidste mange år, betyder det ikke, at vi ikke kan gøre det bedre. Min kæphest er jo få mere funktionel programmering i dagens Danmark. Til tider føler man sig lidt som Don Quijote, ridderen fra La Mancha, som kæmper mod vindmøllerne.

1

Mit første sprog var Locomotive BASIC på en Amstrad CPC 464, som var fattigmandsudgaven af Commodore 64. Den var meget populær i Spanien.

3

Jeg vender altid tilbage til Emacs. Det er jo det bedste IDE, som hele tiden kan følge med det nyeste. Det eneste den mangler, er jo blot et godt tekstredigeringsprogram.

6

Til begyndere vil jeg anbefale at give Elm (<https://ellie-app.com>) et forsøg. Jeg mødte desværre først FP, da jeg ankom til uni, og til tider tænker jeg, hvor jeg kunne være nået hen, hvis jeg lærte FP-paradigmet i en tidligere alder. Uanset sprog, kod en masse og helst ikke-trivielle applikationer, fordi det er den eneste måde, man rigtig lærer på.

Jeg elsker funktionelle programmeringssprog (FP). Især hvis de har statiske typer med isolering af sideeffekter og tillader, at man kortfattet kan beskrive, hvad applikationerne skal kunne. Alle de værktøjer, som hjælper med at skabe 'pålidelige' applikationer, er lige min boldgade.

5

Jeg hader værktøjer, som promoverer 'unødig støj', 'mangel på determinisme', og som pålægger udvikleren ansvaret for at holde styr på effekter og typer.

Ramón Soto "Mr. Mathiesen"

Passioneret datalog hos SPISE MISU ApS og til tider underviser ved Coding Pirates. Flair for funktionelle programmeringssprog og 'business', der går ind for korrekthed, kodekvalitet og høje standarder, men altid med kunden i tankerne. Medstifter af Meetup MF#K, som holder til ved PROSA.

4